

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Forespørgsel nr. F 28:

Forespørgsel til økonomiministeren og forskningsministeren:

»Hvad kan ministrene oplyse om dansk atomkraftpolitik i EU (Euratom) og European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), herunder særligt om den danske regerings holdning til planerne om færdiggørelse af 2 atomreaktorer i Ukraine?«

Af Keld Albrechtsen (EL) og Søren Kolstrup (EL).

(Forespørgslen anmeldt 27/1 99. Fremme af forespørgslen vedtaget 3/2 99).

Begrundelse

Keld Albrechtsen (EL):

Om få uger, altså sandsynligvis allerede her i marts – det kan ministeren jo måske oplyse mere om – vil EBRD-banken tage stilling til, om den vil yde lån til færdiggørelsen af to atomreaktorer i Ukraine i Rivne og Khmelnytsky.

Dagbladet Politiken har i en ledende artikel betegnet omstændighederne omkring den her sag som en atomskandale, og i den ledende artikel den 11. januar sluttet der med ordene:

»Den danske regering bør bruge sin permanente repræsentation i EBRD og medlemskabet af EU til at standse det vanvittige reaktorprojekt.«

Den her sag handler om en uskøn sammenblanding af stormagtsinteresser og hensynet til store vestlige atomkraftselskaber, som vil tjene penge på den ukrainske situation.

USA vil påtvinge Ukraine nye atomreaktorer, fordi alternativet er gasfyrede værker, som vil gøre Ukraine afhængigt af leverancer af gas fra russisk side. USA ønsker ikke en politisk tilnærmelse mellem Rusland og Ukraine, og derfor skal Ukraine altså påtvinges atomkraftværker. Hertil kommer så, at vestlige industriinteresser, f.eks. kraftigt bakket op af den britiske regering, der ønsker at tage hensyn til selskabet British Energy, som er et privatiseret selskab, der driver atomkraftværker, ønsker at tjene penge i Ukraine.

Sagen viser, at der er brug for at få udformet en dansk atomkraftpolitik i internationale sammenhænge. Ellers risikerer vi nemlig, at den danske regering ender i dobbeltmoral og hykleri og i en international utroværdig position.

Her i Danmark har vi jo en klar atomkraftpolitik: Vi vil ikke have det skidt, simpelt hen. Og

når vi spørger: Hvad skal væk? Så er svaret jo: Barsebäck! Men kan det virkelig passe, at hvis bare atomkraftværkerne placeres så tilstrækkelig meget længere væk fra Danmark, at det er andre befolkninger, som må løbe den store risiko, ja, så har den danske regering en anden holdning, så kan man godt støtte atomkraftværker?

Hvorfor skulle det pludselig være forsvarligt, at man bygger atomkraftværker i Ukraine, når vi over for svenskerne hævder, at det ikke er forsvarligt at have et atomkraftværk liggende 20 km fra København?

Den her sag handler også om almindelig, simpel anstændighed. Derfor håber jeg selvfølgelig på, at den her debat vil føre til en beslutning om, at Danmark stemmer nej til de bevilninger til færdiggørelse af de to atomkraftblokke i Ukraine.

Besvarelse

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Jeg vil gerne takke for denne anledning til, at vi her i Folketinget kan få lejlighed til at drøfte, hvordan vi fra dansk side skal forholde os til usikre a-kraftværker i Central- og Østeuropa, især Tjernobyloværket i Ukraine.

Regeringen har allerede besvaret flere spørgsmål om sagen, og jeg kan henvise til svar på spørgsmål fra hr. Keld Albrechtsen, stillet den 11. januar og den 11. februar i år.

I 1986 skete den frygtelige katastrofe på Tjernobyl. En af reaktorerne på værket nedsmeltede, og radioaktivt støv spredtes over store dele af Europa.

Det har hele tiden været den danske regerings holdning, at det er en meget vigtig miljøopgave at få lukket Tjernobyl og i øvrigt også andre usikre a-kraftværker. Regeringen arbejder for at nå det mål på flere fronter: multilateralt i regi af EU og Østbanken, EBRD, og bilateralt gennem dansk miljøstøtte.

Det vil være en markant miljømæssig forbedring at få afviklet Tjernobyl-reaktorerne, som efter alle internationale vurderinger tilhører en meget risikabel type. Ulykken i 1986 demonstrerede netop, hvor farlige de er. Som en reaktion på den tragiske ulykke har det internationale samfund udfoldet store bestræbelser for, at en tilsvarende ulykke forhindres i at opstå igen.

Som et led heri indgik G7-landene, dvs. de store industrilandene, en aftale, der hedder

»Memorandum of Understanding«, med Ukraine, hvor lukning af Tjernobyl senest år 2000 blev kædet sammen med international bistand til at afslutte byggeriet af de ca. 80 pct. færdige reaktorer, som jeg for nemheds skyld kalder K2 og R4, på to eksisterende kraftværker i Ukraine og herunder især for at bidrage til, at sikkerheden på disse reaktorer blev opgraderet.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at oplyse – modsat bl.a. skriverier i medierne – at K2 og R4 ikke er den samme type som reaktorerne på Tjernobylværket. K2 og R4 har et reaktordesign, som grundlæggende er mere sikkert, og ved at tilføre vestlig knowhow kan sikkerheden yderligere forbedres.

Netop på grund af den særlige usikkerhed, der er forbundet med værker i Østlandene med samme reaktortype som Tjernobyl, vedtog Ecofin i marts 1994, at der kunne ydes Euratomlån til at finansiere forbedring og sikkerhed og effektivitet på visse a-kraftværker i visse tredjelande, heriblandt Ukraine. Euratomlånene kan ikke bruges til at bygge nye værker, men dog til at afslutte værker, der er under opførelse.

Endvidere har spørgsmålet om finansieringen af K2 og R4 til erstatning for Tjernobyl været drøftet på Det Europæiske Råds møde på Korfu i 1994. Regeringens holdning var dengang som nu, at lukningen af Tjernobyl må prioriteres.

På rådsmødet var der enighed om, at midler fra Euratom og TACIS skulle medfinansiere opgraderingen af sikkerheden for erstatningsreaktorerne. I konklusionerne fra rådsmødet hed det endvidere, at støtten fra EU skal ses som et led i en samlet plan, der også omfatter støtte fra det internationale samfund, herunder støtte fra internationale finansielle organisationer.

I lyset af EBRD's geografiske rolle har det været mest nærliggende at inddrage netop EBRD i denne opgave. Folketinget har været inddraget i udformningen af den danske holdning i forbindelse med Det Europæiske Råds møder.

Sideløbende hermed har G7-landene taget initiativ til, at der i 1993 blev oprettet en Nuclear Safety Account, NSA, der har til formål at forbedre sikkerheden på de mest usikre a-kraftværker i Central- og Østeuropa og i de tidligere Sovjetrepublikker. Det er foranstaltninger som at forbedre mulighederne for at bekæmpe brand, løbende kontrol med kritiske komponenter, kontrolrum, nedkølingsanlæg og

meget mere. En lang række industrilande, herunder Danmark, bidrager til NSA, der administreres af EBRD.

I 1996 underskrev Ukraine en aftale med NSA om bistand til at forberede og muliggøre, at Tjernobyl lukkes i år 2000.

Endelig tog G7-landene i 1997 initiativ til at oprette Tjernobyl Shelter Fund, som også administreres af EBRD. Denne fond har til formål at medfinansiere en varig indkapsling af den forulykkede reaktor. Også her har en lang række industrilande og bl.a. Danmark bidraget økonomisk.

G7-aftalen med Ukraine lægger vægt på, at Ukraine får en mere effektiv energisektor.

Danmark arbejder aktivt i EBRD for at nå disse mål, og vi har på årsmøderne understreget behovet for projekter med energibesparelse og udvikling af energisektoren som målområde.

Desuden gennemfører Danmark på egen hånd en del bilaterale projekter med energibesparelse som mål. Miljø- og Energiministeriet har siden begyndelsen af 1990'erne finansieret en række miljø- og energiprojekter i Central- og Østeuropa. Ikke mindst energiprojekterne tjener til at reducere afhængigheden af usikre a-kraftværker. Det er væsentligt for målet for den danske bistand til østlandene.

EBRD har tidligere fået en tilsvarende anmodning om at medfinansiere færdiggørelsen af et a-kraftværk i Slovakiet, Mochovceværket, der også blev kædet sammen med lukningen af et sikkerhedsmæssigt ringe værk, Bohuniceværket.

Den danske holdning var afvisende. Det afgørende var, at der ikke var nogen sikkerhed for, at færdiggørelsen af Mochovce ville medføre, at Bohunice blev lukket. Endvidere var der usikkerhed om, hvorvidt en færdiggørelse af Mochovceværket var det billigste alternativ til at sikre en forbedret elforsyning i Slovakiet.

Sagen kom ikke til beslutning i EBRD's bestyrelse, men Slovakiet byggede alligevel Mochovceværket færdigt, finansieret fra russisk side. Det internationale samfund fik ingen indflydelse på sikkerhedsniveauet, og det internationale samfund har nu begrænset indsigt i værkets drift. Endvidere fortsættes driften på det sikkerhedsmæssigt ringere værk Bohunice.

En stor del af Ukraines energiforsyning dækkes ved a-kraft, og det har ikke været mit indtryk, at Ukraine ønsker at nedlægge a-kraften til fordel for det, man kunne kalde konventionel energi. Ukraine har allerede foretaget betydeli-

ge investeringer i at udvide to eksisterende a-kraft-værker med to reaktorer, og ca. 80 pct. af byggeriet er afsluttet. Det vil derfor være overraskende, hvis Ukraine ikke skulle ønske at bygge dem færdige.

Jeg vil også gerne benytte lejligheden til at orientere Folketinget om, at Ukraine i EBRD i den tid, jeg har haft med sagen at gøre, hele tiden har fastholdt, at de ønskede et lån til at bygge K2 og R4 færdige. Det må regeringen lægge til grund for udformningen af den danske politik.

Det internationale samfunds muligheder for at øve indflydelse på sikkerhedsniveauet på a-kraft-værker i østlandene er klart større, hvis det internationale samfund medvirker til at finansiere reaktorerne.

Hvis ikke det internationale samfund vil medvirke, kan Ukraine finde andre finansieringskilder. På det nylig vedtagne russiske statsbudget er der afsat betydelige midler til i givet fald at finansiere russisk medvirken til ukrainsk a-kraft. Det vil klart medføre et ringere sikkerhedsniveau og manglende vestlig indsigt i værkerens bygning og drift. Desuden kan man risikere, at Ukraine fortsætter driften af Tjernobylværket, hvis ikke det internationale samfund står ved G7-aftalen.

EBRD har behandlet sagen om K2 og R4 som andre projekter. Der er udarbejdet en række analyser, som skal afklare, hvorvidt K2 og R4 kan finansieres på et bankmæssigt grundlag, som bankens statutter kræver. Den slags beregninger er usikre, bl.a. som følge af usikkerhed om den fremtidige olieprisudvikling.

Netop på grund af en stor usikkerhed har EBRD gjort et særlig stort arbejde for at indhente så meget information som muligt. Endvidere har krisen i Rusland og Ukraine i 1998 også ændret vilkårene for at finansiere projekter i Ukraine, da de samfundsøkonomiske rammebetingelser er forringede. Det indebærer imidlertid også, at Ukraine har større behov for støtte fra det internationale samfund.

Der er ikke noget mystisk i denne procedure. Disse forhold gælder mange projekter i EBRD. Alle former for investeringer er højst risikable i et område som Ukraine. En investering i en metætærskerfabrik er også særdeles risikabel i Ukraine. Derfor er en vigtig del af bankens opgave at medvirke til, at projekterne formes og eventuelt omformes, så de kan hænge sammen.

Jeg vil gerne understrege, at der ikke er taget en beslutning i EBRD endnu. EBRD's bestyrelse

har endnu ikke modtaget et konkret forslag til at finansiere færdiggørelsen af K2- og R4-reaktorerne, og lad mig gøre det helt klart, at regeringens støtte til, at EBRD medvirker til at finansiere K2 og R4, forudsætter, at beslutningsgrundlaget efter vores vurdering viser, at betingelserne for EBRD's finansiering kan anses for opfyldt.

Det skal således godtgøres, at der i lyset af Ukraines energipolitik er et behov for to nye reaktorer, at projektet opfylder EBRD's kriterier, samt at der er den nødvendige sikkerhedsmæssige standard. I så fald vil vi arbejde for en løsning på Tjernobylproblemet, som nyder bred opbakning i det internationale samfund.

Der er en række usikre a-kraft-værker i østlandene, hvor sikkerheden ikke kan opgraderes til vestlig standard. Det er regeringens holdning, at det har højeste prioritet at lukke disse værker. Samtidig tilskynder vi landene til at gøre sig mere uafhængige af a-kraft ved at begrænse forbruget af energi gennem energibesparelser, mere effektiv produktion og transmission af energi samt substitution af a-kraft med andre energikilder.

Vi arbejder for at gennemføre bilaterale projekter med østlandene, der begrænser energiforbruget generelt og udvikler alternative energikilder, og arbejder også aktivt for, at EU og EBRD virker i samme retning.

Regeringen er ligesom et flertal i Folketinget ikke tilhænger af a-kraft. Vi må imidlertid indse, at andre lande kan have en anden holdning end den danske. Her er afvikling af a-kraft ikke en realistisk mulighed på kort sigt. Udgangspunktet for dansk politik må nødvendigvis være, at andre lande har suveræniteten over deres energiforsyning, også selv om de ønsker at basere sig på a-kraft.

Ved at være med til forbedre sikkerheden for såvel eksisterende som nye værker under opførelse begrænser vi truslen. Her er det nødvendigt fra sag til sag at vurdere, hvordan vi bedst fremmer vores overordnede politik. Hvis en fastholden af vor ideelle krav i realiteten indebærer, at vi selv og andre udsættes for øget risiko for en atomkatastrofe, må vi være parate til at acceptere den bedste løsning i det lys.

Den danske regerings holdning er i tråd med at medvirke til, at Tjernobyl lukkes. Hvis vi med vestlig teknologi og vestlige midler og de nævnte forudsætninger kan skabe en højere sikkerhed for de to reaktorer K2 og R4 i

Ukraine, har vi sikkerhedsmæssigt en bedre løsning.

Den danske regering kan på dette grundlag støtte, at EBRD medvirker til at gennemføre denne politik inden for de muligheder, banken har for at finansiere projekter i Østeuropa.

Forskningsministeren (Jan Trøjborg):

Jeg kan gøre min del af besvarelsen kort. Min ressortrelation til Euratom vedrører alene det såkaldte særprogram for forskning og uddannelse inden for kerneenergi. Programmet hører under EU's 5. rammeprogram, og det dækker perioden frem til og med år 2002. Det blev vedtaget af Rådet af forskningsministre den 22. december 1998.

Programmet har to hovedbestanddele: dels forskning i termonuklear fusion og dels forskning i de sikkerhedsmæssige aspekter ved nuklear fission. For god ordens skyld skal jeg måske lige præcisere, at fission er den energikilde, som de nuværende atomkraftværker er baseret på, hvorimod fusion som bekendt ikke er nogen tilgængelig energikilde i dag, men muligvis kan blive det om, hvad ved jeg, måske 50 år.

Generelt har det været dansk politik i forbindelse med forhandlingerne om vedtagelsen af programmet at få reduceret det samlede budget mest muligt – der har været masser af andre gode formål inden for det 5. rammeprogram, vi kunne bruge pengene til – og derefter, hvad angår fissionsdelen, at få budgettet yderligere koncentreret omkring de sikkerhedsmæssige aspekter og strålingsbeskyttelse. Begge dele er faktisk lykkedes ganske godt.

For så vidt angår den samlede ramme, er Euratombudgettet reduceret fra 1.118 mio. euro til 979 mio. euro under det 5. rammeprogram, begge tal i 1998-priser for sammenlignelighedens skyld. Og jeg skal understrege, at der ikke kun er tale om absolut nedgang, der er også tale om en relativ nedgang, idet det 5. rammeprogram er betydelig større end det 4. rammeprogram.

På fusionsområdet har vi argumenteret for at få accepteret, at det overordnede sigte med forskningsaktiviteterne under det 5. rammeprogram skal være at få etableret et beslutningsgrundlag med henblik på eventuelt at kunne konstruere en forsøgsreaktor efter udløbet af det 5. rammeprogram. Så det er altså det, vi koncentrerer os om: at etablere et beslutningsgrundlag frem til 2002.

Endvidere har vi fået tilslutning til, at der sideløbende med arbejdet om at finde mulige koncepter for en forsøgsreaktor foretages de nødvendige samfundsmæssige analyser.

Vi har fra dansk side for det første lagt vægt på, at de samfundsmæssige analyser skal klarlægge konsekvenserne af de forskellige mulige koncepter ved indførelse af fusion for det omgivende miljø, dernæst naturligvis også energiforsyningsstruktur-mæssige aspekter, og for det tredje har vi fremhævet, at analysearbejdet også bør åbne mulighed for – og det vil det også gøre – at vurdere alternative energiformer.

Tilbage til fissionsområdet. Der har vi fra dansk side, som jeg nævnte indledningsvis, argumenteret for, at der af budgettet går mest muligt til strålingsbeskyttelse, som også omfatter væsentlige områder uden for det nukleare område såsom basal strålingsbiologi og medicinsk anvendelse af stråling, og hertil kommer, at vi på rådsmødet den 22. december 1998 i forbindelse med vedtagelsen af programmet sammen med Irland og Sverige fik optaget en erklæring i mødeprotokollen. Heri betones sikkerhedsaspekterne yderligere, og det understreges, at beslutninger om programmet ikke må bruges til yderligere udbygning af kerneenergi. Og jeg skal slutte med at citere denne erklæring ordret:

»Den svenske, danske og irske delegation noterer de prioriteter, der nu er fastlagt for Euratom-forskningsprogrammet, for så vidt angår nuklear fission, vedrørende eksisterende anlægs sikkerhed, herunder driftsikkerhed i forbindelse med brændselskredsløbet, fremtidigt system og sikkerhed og effektivitet og strålingsbeskyttelse. Beslutningen tager sigte på forsknings- og uddannelsesaktiviteter på disse områder. Beslutningen må ikke bruges til at fremme yderligere udbredelse af kerneenergi eller offentlighedens generelle accept af kernekraft.«

Keld Albrechtsen (EL):

Tak for besvarelsen. De allersidste bemærkninger var jo den positive side af det, men jeg vil godt vende mig mod den redegørelse, økonomiministeren kom med omkring byggeriet af de to reaktorer i Ukraine.

Man siger nu, at målet skulle være at få lukket Tjernobylværket, og det er jo et mål, som vi alle sammen er enige om. Problemet er bare, at det mål, nemlig lukningen af Tjernobylværket, aldrig har forudsat, at man skulle opbygge to reaktorer på andre værker. Det er en sag, som

kunne være klaret med alternativ energiforsyning, men det ønskede man fra vestlig side ikke. Fra G7-landenes side ønskede man det ikke, og jeg er bange for, at den danske regering simpelt hen er blevet fuppet af G7-landene, at den danske regering bliver misinformeret af G7-landene og lader sig trække rundt i manegen.

Det kom jo frem i det britiske blad The Guardian den 22. februar, at der ligger et brev fra den ukrainske præsident, Leonid Kutjma, som han har sendt til den britiske premierminister Tony Blair den 11. maj 1998. I det brev skriver den ukrainske præsident, at projektet med at færdiggøre konstruktionen af disse kraftenheder, altså de to atomreaktorer, blev foreslået af de vestlige partnere som et alternativ til et forslag fra Ukraine om at bygge et gasdrevet kraftværk nær Slavutyk. Altså Ukraine havde faktisk i stedet for ønsket at bygge et gasdrevet kraftværk.

Den ukrainske præsident beklager sig i brevet over, at de lovede vestlige lån ikke er kommet, men han er altså blevet bragt i den tvangs-situation, at for at få lånene til lukning af Tjernobylværket har man måttet acceptere vestlige krav om at bygge disse to nye reaktorblokke.

Det synes jeg faktisk er ikke så lidt af en skandale, og det bekymrer mig, at den danske regering tilsyneladende ikke har viljen til at sætte sig ordentligt ind i, hvad det er, der foregår bag kulisserne i den her sag. Man har lige-som parolen: Intet høre, intet se, intet vide, når vi peger på de oplysninger, som kommer frem fra den internationale presse.

Det er f.eks. også kommet frem i den internationale presse, at søsterbanken EIB har konstateret i en rapport, at Ukraine ikke har brug for en større elektricitetskapacitet, end man har i dag, og at man kunne bruge de penge, som man nu vil afsætte til to nye atomkraftblokke, mere effektivt og med større energipolitisk gevinst ved at gennemføre et energibesparelsesprogram. Det vil faktisk tilføre mere energi til Ukraine end ved at bygge to atomkraftblokke.

Alligevel fastholder man, at det er atomkraften, man vil satse på. De oplysninger, der bliver lagt frem her, synes vi ærlig talt, den danske regering burde tage og tænke over.

Det er jo beklageligvis sådan, at USA og Storbritannien ikke alene har sikkerhedspolitiske interesser i det her – de ønsker at holde

Ukraine væk fra Rusland – men de har så sandelig også store nukleare økonomiske interesser, altså selskaber, som ønsker at få profitter ud af det her, og det er de faktorer, der har været styrende for, at man har presset Ukraine ind i en løsning, som det i virkeligheden ikke ønskede.

Når så hertil kommer, at man heller ikke har et sikkerhedsmæssigt og økonomisk ordentligt forsvarligt grundlag overhovedet for den beslutning, man nu er ved at træffe, burde det jo være indlysende, at regeringen skulle stemme nej, når den kommer til behandling i EBRD.

Ministeren nævnte, at der var gjort en stor indsats for at indhente oplysninger. I den forbindelse er det kommet frem, at EBRD har bedt en kreds af eksperter, der bl.a. først og fremmest indbefatter de atomkraftinteresser, som direkte er involveret i projektet, om at lave en rapport om sagen. Det er jo mildt sagt ikke troværdigt. Tanken om en uafhængig redegørelse, man kunne støtte sig til, nød ikke fremme.

For derfor at skabe et klart beslutningsgrundlag for dansk atomkraftpolitik i fremtiden og for at sikre, at den danske regering stemmer nej til bevillinger til de to atomkraftblokke i Ukraine, skal jeg fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til i EU og andre internationale sammenhænge at arbejde for, at der ikke opføres eller færdigbygges nye atomkraftværker, og at de eksisterende atomkraftværker afvikles.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 44).

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Pernille Blach Hansen (S):

Jeg vil gerne starte med i mit stille sind at undre mig lidt over, hvorfor vi har denne her forespørgsel. Enhedslisten har jo fået svar på en række spørgsmål, men lad nu det ligge.

I Socialdemokratiet er vi modstandere af atomkraft. Men i praksis spiller atomkraft desværre en væsentlig rolle i mange landes energiforsyning. Og det faktisk er vi selvfølgelig nødt til at forholde os realistisk til.

Derfor støtter Socialdemokratiet den danske regerings forsøg på at få lukket de mest usikre kernekraftværker samt regeringens indsats for at fokusere på miljø- og sikkerhedsaspekterne ved atomkraft. Vi støtter også regeringens internationale arbejde for energibesparelensesprojekter og udvikling af energisektoren.

Samtidig er vi meget tilfredse med regeringens indsats for at få reduceret forskningsmidlerne til det nukleare område i EU.

I Socialdemokratiet finder vi det endvidere meget positivt, at EU har indført nogle instrumenter til at fremme nuklear sikkerhed i de tidligere Sovjetrepublikker og de central- og øst-europæiske lande. Det sker bl.a. gennem PHARE- og TACIS-programmerne, hvor EU arbejder for at få overført vestlig sikkerhedskultur omkring atomkraft til de relevante aktører.

Det er Socialdemokratiets holdning, at Tjernobyreaktorerne bør afvikles, idet det vil være en markant miljømæssig forbedring. De to atomreaktorer, der færdiggøres i Ukraine, skal erstatte reaktorerne på Tjernobylværket ifølge en international aftale. De nye atomreaktorer er sikkerhedsmæssigt betydeligt bedre end Tjernobyreaktorerne.

Socialdemokratiet støtter, at det internationale samfund yder bistand til erstatningsreaktorerne i Ukraine, mod at Tjernobyreaktorerne lukkes. Vi prioriterer lukningen af Tjernobyil meget højt. Tilmed medfører bistand fra det internationale samfund større mulighed for at påvirke sikkerhedsniveauet på de nye reaktorer.

Forudsætningen for, at vi i Socialdemokratiet kan støtte Østbankens eventuelle fremtidige medfinansiering, er dog, at betingelserne for en sådan finansiering er opfyldt. Det betyder bl.a., at Østbankens kriterium skal være opfyldt, og at der skal være den nødvendige sikkerhedsmæssige standard.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Socialdemokratiets ordfører spørger, hvorfor vi overhovedet rejser denne her forespørgsel. Ja, der er jo det meget enkle forhold i det, at det er danske skatteyderes penge, der nu skal bruges til at bygge nye atomkraftblokke for. Der skal jo også bruges penge fra Euratom. Ministrene kan givetvis oplyse, hvor mange det bliver til. Hvis det først bliver godkendt i Østbanken, vil der dernæst komme – jeg har i engelske aviser læst tallet 400 mio. dollars, som skal bevilges af EU's

kasse, altså af danske skatteydermidler, og som skal bruges til at lave atomkraftværker. Det må dog være en debat værd. Det håber jeg også den socialdemokratiske ordfører er enig i.

Så vil jeg godt spørge Socialdemokratiet: Hvis man nu ikke kan støtte Enhedslistens forslag til vedtagelse, som jo blot er et udtryk for den atomkraftpolitik, vi ellers har været enige om her i Danmark, men som vi altså ikke er fælles om længere, desværre, vil man så i det mindste være med til, at vi får etableret en uafhængig undersøgelse af omstændighederne omkring denne her sag? For det kan jo godt være, Socialdemokratiet er helt roligt, men i den internationale presse kommer der flere og flere oplysninger frem, der underminerer hele beslutningsgrundlaget for det her. Vil Socialdemokratiet i det mindste ikke være med til, at vi får det kulegravet?

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg har forstået, at Socialdemokratiet og regeringen i øvrigt har to formål med deres atompolitik. Det ene er at sikre, at Tjernobyil bliver lukket. Det andet er at sikre, at de eksisterende atomkraftværker i Østeuropa eventuelt bliver opgraderet og gjort sikre. I den forbindelse vil jeg gerne stille to spørgsmål.

For det første: Hvis man nu ser på et kort over Øst- og Centraleuropa, vil man bemærke, at der med hensyn til atomkraftværker er et påfaldende hul i det tidligere DDR. Har man gjort sig nogle overvejelser over, hvorfor der mon er det? Hvorfor er der ingen atomkraftværker i det tidligere DDR, der kører?

Det andet er: Stoler regeringen og dermed Socialdemokratiet virkelig på, at Kutjma lukker Tjernobyil i år 2000? Stoler man virkelig på det? I Ukraine er der ingen, der regner med det. Kutjma har ført atomar blackmailing over for Vesteuropa! Stoler man på det?

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil gerne stille Socialdemokratiets ordfører et spørgsmål, der tager udgangspunkt i det papir, som danner grundlaget for forskningsministerens tale. Det var nemlig det sidste, der blev citeret, hvor der i sidste linje står: ». . . må ikke bruges til at fremme yderligere udbredelse af kerneenergi eller offentlighedens generelle accept af kernekraft.«

Det der »accept«, kunne det ikke lige så godt være skiftet ud med ordet »viden«, så vi også på det her punkt lander i en situation med almindelig viden om, hvad der sker? Med hensyn til almindelig udvikling i forskning er vi parat til her fra Folketinget at slå fast, at vi også skal sikre, at folk om 50 eller 70 år ikke må det ene eller det andet eller skal reddes.

Er det ikke lidt selvoptaget i en tid, der er narcissistisk, når man vil skære ned på egentlige forskningsprogrammer og undersøgelser af tingene?

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Hr. Keld Albrechtsen fremhæver, at det er danske skatteyderes penge. Det er da så sandelig også de danske skatteyderes sikkerhed, vi her snakker om, og det er det, der for Socialdemokratiet er vigtigt.

Vi har her at gøre med et kraftværk i Ukraine eller nogle reaktorer, der er bygget 80 pct. færdige. Det vil sige, at de sandsynligvis også bliver bygget 100 pct. færdige. Dér er det for os vigtigt, at det bliver så sikkert som overhovedet muligt, og dér er vestlig medfinansiering altså en af forudsætningerne for vores synspunkt: at vi i hvert fald kan gøre det mere sikkert.

I den ideelle verden har Enhedslisten da ret. Hvis det var den ideelle verden og vi kunne sige nej til al atomkraft, og hvad det medførte, at al atomkraft blev fjernet, så var vi med. Men vi er da nødt til at forholde os til, hvordan verden ser ud, og vi er da også nødt til at sige, at når der nu er atomkraft og vi jo ikke kan bestemme, hvad de andre lande vil, så må vi fokusere på affaldsproblematik og sikkerhed. Og det er egentlig det, vi går ind for.

Det er også mit svar til SF. Vores politik er at forsøge at gøre det her mere sikkert. Vi er nødt til at forholde os til virkeligheden, forholde os til, at der altså er lande, der ønsker atomkraftværker, hvor svært vi end synes det er at forstå.

Med hensyn til CD er jeg ikke helt sikker på, om jeg forstod spørgsmålet. Men hvis jeg forstår det rigtigt, så synes hr. Ebbe Kalnæs, at det er forkert at stoppe forskningen i atomkraft.

Her kan jeg sige, at det, vi ikke vil have, eller det, vi ikke går ind for, er, at man forsøger yderligere at udbrede atomkraften, og at man forsøger at få atomkraften yderligere accepteret. Men det, vi konkret gør på forskningsområdet, er jo, at vi forsøger at dreje det ind på, at man også forsker i affaldshåndtering og sikkerhed, for selvfølgelig skal man da forske på det om-

råde, når så mange lande også i EU har atomkraft.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg kan forstå af den besvarelse, at Socialdemokratiets ordfører stoler mere på Kutjma end stoler på de rapporter, der kommer fra Det Internationale Atomenergiagentur, som siger, at de værker, som er 80 pct. færdige, og som har stået 80 pct. færdige siden 1991, formentlig skal pilles helt ned og begyndes forfra, medmindre det er, som dengang Muren faldt og Vesttyskland skulle forholde sig til de eksisterende kraftværker i det tidligere Østtyskland – og nu kommer svaret på det spørgsmål, jeg stillede før, om, hvorfor der er en bar plet i det tidligere DDR – hvor man indså, at det ganske simpelt var umuligt at opgradere de værker til at leve op til bare nogenlunde sikkerhedsstandarder.

Det, man så går i gang med nu, er at forsøge at opgradere nogle næsten færdige værker, vel vidende at selv Vesttyskland måtte se i øjnene, at det ikke kunne lade sig gøre i det tidligere DDR. Den type værker lukkede man rask væk. Og her taler vi om værker, der var af en betydelig højere kvalitet end de værker, som er næsten færdigbygget i Ukraine.

Jeg vil gerne have en kommentar til, hvorfor regeringen har så stor tillid til Kutjma.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne spørge fru Pernille Blach Hansen, om hun er klar over, at da EBRD oprindelig gik ind i det her, lod de en uafhængig forskergruppe fra Sussex University i England foretage en undersøgelse af, om det var et godt projekt med disse to reaktorblokke. De lavede så en rapport, der fastslog, at det var en meget dårlig idé. Det kunne man så ikke bruge, fordi det stred mod de magtpolitiske interesser, der var.

Så fik man et firma, der hedder Stone & Webster, som tilfældigvis allerede var stærkt involveret i Ukraines atomkraftindustri, til at lave en rapport, som de meget hurtigt fik færdig. Den blev lavet efter en workshop i Ukraines hovedstad Kiev med deltagelse fra EBRD og ukrainske myndigheder og en række vestlige firmaer med særinteresser i atomkraftindustrien.

Synes Socialdemokratiet, at det er et godt beslutningsgrundlag at arbejde på i sådanne sager?

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

I forhold til en eventuel fremtidig finansiering fra Østbanken af de ukrainske reaktorer, så synes jeg, det er meget, meget vigtigt at holde fast i, at jeg jo netop i min tale fremhævede, at der skulle være opfyldt en række forudsætninger. Det var også det, økonomiministeren var inde på.

Jeg vil gerne læse dem op igen: Forudsætningen er, at betingelserne for en finansiering er opfyldt, og det betyder bl.a., at Østbankens kriterier skal være opfyldt, og at der skal være den nødvendige sikkerhedsmæssige standard. Og det, der er mit svar til fru Pernille Frahm, er, at én af forudsætningerne for, at vi kan støtte det, er, at de sikkerhedsmæssige standarder er opfyldt.

I forhold til hr. Keld Albrechtsen er mit svar sådan set nogenlunde det samme: Jamen der er jo ikke truffet en beslutning endnu. Regeringen og Folketinget træffer beslutning på baggrund af nogle fremtidige indmeldinger. Vi ser på forudsætningerne, og jeg føler mig helt tryk ved, at den beslutning, der vil blive truffet, sker ud fra disse forudsætninger og en vurdering af, hvordan man forholder sig til dem.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Pernille Frahm og hr. Keld Albrechtsen. Begge for sidste korte bemærkninger i denne ordførerrunde.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg har stadig ikke fået nogen bemærkninger til, hvorfra man har denne enorme tillid til, at Kutjma vil opfylde den aftale om at lukke Tjernobyl inden år 2000, hvis man bygger de her to reaktorer færdige. Efter min bedste overbevisning har man intet at have den tillid i.

Så vil jeg gerne spørge: Hvem er det, der skal garantere den sikkerhed på det kommende værk? Hvad er prognoserne for worst case-situationen på det kommende værk? Er de udarbejdet? Hvordan ser de ud, og hvad vil denne worst case-situation betyde for Danmark? De beregninger synes jeg man har pligt til at gå ind i, og man har også pligt til at offentliggøre dem, så vi ved, hvad det er, Danmark er i gang med gennem EBRD.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Ja, nu har Socialdemokratiet jo påtaget sig ansvaret for reaktorsikkerheden på de to nye atomkraftblokke.

Jeg vil så bare godt spørge, hvad det er for undersøgelser, man vil lægge til grund, inden man træffer den endelige beslutning i Socialdemokratiet om, hvorvidt man vil støtte det eller ej. Vil det være den undersøgelse fra firmaet Stone & Webster, som jeg henviste til for lidt siden, man vil trække op af skrivebordsskuffen og sige, at det jo er dokumenteret, at sikkerheden er i orden, for det har atomkraftindustrien selv sagt, eller vil man foretage andre undersøgelser? Det synes jeg kunne være interessant at vide.

Så vil jeg gerne stille et andet spørgsmål, for jeg går ud fra, at vi er enige om, at de to atomkraftblokke i Ukraine i hvert fald ikke kan blive sikrere end det Barsebäckværk, der ligger 20 km fra, hvor vi står, og det Barsebäckværk vil Socialdemokratiet jo gerne have væk. Hvad er afstandspolitikket i Socialdemokratiets nye atomkraftpolitik? Hvor mange kilometer fra Danmark skal et værk placeres, før Socialdemokratiet vil kræve det fjernet? Eller sagt med andre ord: Er det tilstrækkeligt, at det bare ligger 500, 700 eller 1.000 km væk, så skal det ikke fjernes, så må man endda bygge nogle nye?

Jeg synes, at Socialdemokratiet står i en situation, hvor det har et forklaringsproblem.

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Jeg synes, at det altovervejende spørgsmål, der står tilbage, efter at fru Pernille Frahm har været heroppe, er: Hvad er alternativet? Vi har ikke noget alternativ. Der er tale om nogle reaktorer, som er 80 pct. færdigbygget, som sandsynligvis vil blive færdigbygget, uanset om der er vestlig finansiering med eller ej, men hvis der er vestlig finansiering med, har vi mulighed for at påvirke sikkerhedsniveauet.

Jeg synes ikke, der er noget alternativ. Igen: Var det en ideel verden, jamen så var det jo selvfølgelig fint nok for os alle sammen, så kunne vi bare sige nej. Men det er det ikke, og der er altså lande, der ønsker at basere sig på atomkraft.

Hr. Keld Albrechtsen spørger, hvad det så er, man konkret vil basere sin beslutning på. Ja, se, det synes jeg jo er et lidt utopisk spørgsmål på nuværende tidspunkt, siden Østbanken endnu

ikke har modtaget et konkret forslag til, hvordan man skal finansiere det. Så det synes jeg egentlig vi skal forholde os til, når den situation opstår.

I forhold til afstandskriteriet så tager vi os ikke så meget af afstanden. Vi ser på sikkerheden, og så er vi samtidig realister. Men omvendt synes jeg da også, det er interessant, at Enhedslisten ikke vil være med til at opgradere sikkerheden på et værk, bare fordi det ligger langt væk fra Danmark.

Peter Hansen-Nord (V):

Venstre er enig med forespørgerne i, at der er for mange usikre reaktorer i det tidligere Sovjetunionen, i Østeuropa i det hele taget. Så langt er vi enige med forespørgerne. Vi er til gengæld også meget enige i regeringens holdning: at den måde, man kan øve mest effektiv indflydelse på og få dem opgraderet, ikke er ved at gå ind og fortælle dem, hvilken energipolitik de skal føre, eller hvilke værker de skal lave, men derimod ved at gå ind og ved langivning påvirke, at de bliver sikkerhedsmæssigt opgraderet, så de når op på vestlig standard, i det omfang det er muligt.

Det må være den måde, man internationalt kan gøre sin indflydelse gældende på. Den målsætning, som Enhedslisten måtte have – hvor legitim den måtte være for partiet – vil støde imod den internationale problematik, og man vil blive sat uden for døren uden indflydelse. Jeg er enig i regeringens måde at håndtere det her på: søge indflydelse og være med til at stille kravene for de reaktorer, som man vil hjælpe.

Det må tages fra en ende af, og jeg er glad for at se, at man starter med den ringeste del. Og det er ikke bare Tjernobyl, hvor vi er alle sammen er enige i, at der skal et shelter omkring, og at det skal lukkes for evigt, imod at man hjælper dem med at færdiggøre de to reaktorer i Ukraine, de såkaldte K2 og R4, det er også Ignalina og andre reaktorer, som står i vores umiddelbare nærhed, inden for ca. 1.000 km, som i hvert fald er af dårlig standard, og som bør opgraderes hurtigst muligt.

Jeg er enig i og håber også, at regeringen har det samme synspunkt, at vi tager det fra den dårlige ende af, og så må vi erkende, at disse lande har hårdt brug for den energi, som disse værker giver dem. Uden denne energi er mange af de andre tiltag for at hjælpe disse lande op

på vestlig standard på alle andre områder næsten forlods håbløse. Et af de væsentlige omkostningselementer er jo netop energiregningen.

Så forstår jeg på hr. Keld Albrechtsen, at præsident Kutjma har følt sig presset af G7-landene til lige netop at vælge den model og i stedet skulle have lavet et gasfyret kraftværk.

Jeg har svært ved at se, at det helt kan hænge sammen, når man er så langt fremme i opførelsen af to reaktorer, som man er i Ukraine. Det er den ene del, og den anden del er, at jeg også har svært ved at se, hvorledes et sådant gasfyret kraftværk totalt set i effekt kan erstatte det, vi taler om. Men det kan hr. Keld Albrechtsen selvfølgelig belære mig om.

Jeg vil skyde på, at Ukraine får brug for flere typer kraftværker end dem, der allerede er der, og det kunne da være, at det næste supplement til de to reaktorer, der hedder K2 og R4, vil man glæde hr. Keld Albrechtsen med at lave til et gasfyret kraftværk.

Men alt i alt må jeg sige, at regeringens indfaldsvinkel til de her ting er korrekt, og at Venstre ikke kan stemme for det forslag til vedtagelse, som hr. Keld Albrechtsen har fremsat.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Peter Hansen-Nord har svært ved at forstå den ukrainske præsidents position. Der kan jeg sige, at den danske regering ikke har været meget hjælpsom med at forsøge på at få opklaret den sag. Den danske regering kender intet til den ukrainske præsidents brev til den britiske premierminister.

Derfor vil jeg henvise hr. Peter Hansen-Nord til at læse den meget interessante artikel, der er i The Guardian den 22. februar, hvor store passager af dette brev er optrykt, og hvor det altså er fra den ukrainske præsidents egen mund, vi hører budskabet. Og så kan hr. Peter Hansen-Nord jo danne sig sit eget billede af det. Desværre er den danske regering ikke interesseret i at komme til bunds i det her.

Og så siger hr. Peter Hansen-Nord, at Ukraine har hårdt brug for energien. Er hr. Peter Hansen-Nord klar over, at alle de rapporter, der er blevet udarbejdet om energibehovet i Ukraine, viser, at der ikke er behov for disse nye kraftværkblocke? Er hr. Peter Hansen-Nord overhovedet klar over det?

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jamen jeg er nysgerrig efter at høre, hvordan hr. Peter Hansen-Nord som medlem af Danmarks liberale Parti har det med, at man sådan fra andre staters side kan bestemme, hvilke investeringer Vesteuropa skal lave, at man – i hvert fald ifølge økonomiministeren og forskningsministeren – kan presse Den Europæiske Østbanks investeringer ved at true med at genoplukke Tjernobyl. Så kan man bestemme, hvilke investeringer vi skal lave her i Vesten.

Man kan bestemme, at vi skal investere i atomkraft, selv om alle analyser – også analyser fra firmaer, som hr. Peter Hansen-Nord formentlig føler sig godt dækket ind af – viser, at det ikke er nødvendigt; at energibehovet i Ukraine daler med 3-4 pct. om året og formentlig også vil gøre det næste år; at man kunne vinde betydelig mere energi ind ved at lave energibesparelser i Ukraine.

Synes hr. Peter Hansen-Nord, at det er en rigtig måde at lave investeringer på, at lave beslutninger på?

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Der er sådan set ikke noget nyt i, at de tidligere Østlandes og de tidligere Sovjetrepublikkers BNP og vækst osv. er for nedadgående i den transformation, de har været ude i. Det bortforklarer altså ikke behovet for, hvis de skal op på en fornuftig standard, at der så er de energiresourcer til rådighed. Det er et absolut must; hvis ikke energien er der, kan de have nok så mange drømme om vækst og industrialisering osv. Så det skal være på plads.

Jeg synes, det er meget forudseende af Vesten, at man er med til at sikre den basisstruktur i ethvert samfund, at disse ting er tilgængelige i det omfang, som nationen har behov for i den forhåbentlige vækst og vending af kurven, som disse tidligere Sovjetrepublikker og Østlande er ude i i øjeblikket.

Jeg har egentlig ikke yderligere at tilføje i forhold til den prioritering, jeg foretog i min tale: Tag dem fra den dårlige ende og lad os få disse a-kraft-reaktorer gjort driftsikre og ført op til europæisk standard.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Hr. Peter Hansen-Nord er optaget af den standard, de her kernereaktorer har.

Dér vil jeg så gerne spørge hr. Peter Hansen-Nord om det samme, som jeg spurgte fru Pernille Blach Hansen om, og som jeg heller ikke fik svar på dér: Hvad ved vi om den standard, de her værker vil komme til at få? Hvad ved vi om worst case-situationen? Hvad ved vi om de økonomiske konsekvenser af en worst case-situation? Hvad ved vi om, hvorvidt Kutjma er indstillet på at holde sin aftale?

Så kunne jeg godt tænke mig at høre hr. Peter Hansen-Nords holdning til den vægt, som denne her Østbanks investeringer i atomkraft har haft i Rådets debatter i forhold til den vægt, som sager som f.eks. det toldfri salg har haft.

Nu er det ikke den danske regerings skyld, men det er dog en interessant prioritering af Rådets tid, at man bruger et helt topmøde på at diskutere toldfrit salg og meget lidt tid på at diskutere atomkraftværker i øst.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne spørge hr. Peter Hansen-Nord, om han ikke godt vil gøre sig den ulempe at sætte sig lidt dybere ind i den her sags egentlige baggrund.

Hr. Peter Hansen-Nord bliver ved med at cirkle rundt om den påstand, at der skulle være et behov for den elektricitet i Ukraine. Er hr. Peter Hansen-Nord klar over, at banken EIB har lavet en rapport, hvori det konkluderes, at Ukraine ikke har brug for en større elektricitetskapacitet?

Er hr. Peter Hansen-Nord klar over, at den uafhængige forskergruppe, som jeg har nævnt tidligere i debatten, og som blev nedsat af Østbanken for at analysere det her projekt, nåede frem til den konklusion, at det ikke er økonomisk rentabelt at færdiggøre disse reaktorer? Det vil ikke være den mest produktive måde at bruge 7 mia. kr. af EU's og EBRD's pengepung på. Og den rapport peger på, at et omfattende energispareprogram faktisk vil kunne løse Ukraines energiproblemer langt mere effektivt.

Må vi ikke godt opfordre hr. Peter Hansen-Nord til at sætte sig ind i dette materiale? Jeg skal gerne stille det til rådighed for hr. Peter Hansen-Nord, og så kunne vi måske få en debat på et lidt mere oplyst grundlag.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Jeg vil lave lidt om på rækkefølgen i mit svar, og jeg vil starte med at svare hr. Keld Albrechtsen:

Jeg behøver såmænd ikke se så forfærdelig mange rapporter. Nu ser verden jo sådan ud, vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, at skulle man have en overkapacitet, som vi bl.a. har herhjemme på ca. 70 pct. af eget forbrug, så er el og elproduktion en eksportvare, en handelsvare lige så vel som træsko og baconsider. Det er en særdeles god handelsvare; man kan endda tjene penge på det.

Så skulle nogle af landene mod hr. Keld Albrechtsens ønske have en overproduktion, de kan sælge, så er der sådan set ikke noget i min verden, der er forkert i den forbindelse.

El er ikke længere et lille, lukket system. Vi har faktisk selv lavet en energireform herhjemme, hvor det faktisk går ud på at sælge og købe og sælge og købe strøm over grænserne som en ganske almindelig handelsvare. Og det vil jeg gerne være med til at hjælpe Ukraine med.

Til fru Pernille Frahm vil jeg sige, at med hensyn til worst case omkring a-kraft-reaktorers situation har vi jo nogle eksempler fra Long Island, og vi har nogle fra Tjernobyli og andet, og den samlede skadeeffekt ligger der meget tykke rapporter på.

Ideen er jo at undgå worst case. Alt er relativt her i livet, men det er klart, at jo bedre de bliver opgraderet, jo mere sikkerhedsudstyr de bliver påmonteret, jo længere væk kommer fru Pernille Frahm fra en worst case-situation.

Hvad præsident Kutjma vil holde af løfter af den ene eller anden slags, skal jeg ikke stå her og gøre mig til talsmand for eller imod. Jeg går ud fra, at de, der giver lånene, også følger op på, at aftalerne, der bliver indgået på baggrund af lånene, også bliver holdt.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg noterer mig, at hr. Peter Hansen-Nord ikke fastholder sin påstand om, at der rent faktisk er et sådant elbehov i Ukraine, og det synes jeg tjener hr. Peter Hansen-Nord til ære.

Så vil jeg godt tilføje, at debatten jo så også har bragt klarhed over det politiske synspunkt fra Venstres side, som unægtelig er et af de mest markante politiske synspunkter i atomkraftdebatten indtil nu, som jeg har hørt. Og det

er det synspunkt, at danske skattemidler skal bruges til at finansiere byggeriet af atomkraftværker i andre lande, med henblik på at de kan eksportere strøm. Så er vi jo nået derud, hvor sagen står tilbage i sin nøgne brutalitet, vil jeg næsten sige.

Men vi har i hvert fald fået afdækket Venstres holdning til den her sag ud over enhver gnist af tvivl.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Det er altså utroligt. Der er jo ingen, der har stået heroppe og snakket om, at vi skal lukke for strømmen i Ukraine, vel? Det er et spørgsmål om, hvordan man skal producere den strøm, og hvor stort behovet er. Og dér vil jeg så spørge hr. Peter Hansen-Nord, om han er klar over, at en række rapporter fra IEA og fra EBRD viser, at lukker man atomkraftværkerne i Armenien, Bulgarien, Litauen, Slovakiet, Ukraine og Rusland, vil man forøge gasbehovet med 3 pct.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V)

Til hr. Keld Albrechtsen må jeg sige, at hr. Keld Albrechtsen fuldstændig har fattet budskabet. Det kunne være, hr. Keld Albrechtsen kunne hjælpe mig med at skrive en pjeces om det her, for der er for så vidt lige så god industristøtte som al mulig anden støtte. Der er bilateral dansk støtte til alle former for industri. Elproduktion er en industriproduktion. Så enkelt er det, og det kan hverken gøres mere indviklet eller mindre indviklet. Det er, som jeg sagde i mit forrige indlæg, en vare, der handles.

I øvrigt kan vi i Venstre godt se det håbløse i dag i at spekulere i a-kraft-værker i Danmark. Generelt er vi tilhængere af a-kraft som en særdeles ren, som en særdeles højteknologisk form for energiproduktion, som, hvad der måske kan hjælpe hr. Keld Albrechtsen, er fuldstændig CO₂-fri, svovldioxidfri, NO_x-fri. Det er den rene form for elektricitet, man overhovedet kan fremstille. At vi så kan være utilfredse med, hvordan man deponerer affaldet, kan vi så lave en lang diskussion om. Men i hvert fald har vi jo et langt stykke af vejen løst CO₂-problematikken, når vi taler a-kraft.

Til fru Pernille Frahm: Jeg fik nogle tal, og det har jeg forstået, og det siger mig sådan set ikke ret meget i forhold til det, jeg i øvrigt har sagt.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):
Fru Lene Espersen som ordfører.

Lene Espersen (KF):

Enhedslistens formål med denne her forespørgsel – og det er i hvert fald også blevet gjort temmelig klart her undervejs i debatten – er tilsyneladende at forfølge en ret fundamentalistisk indstilling til hele atomkraftspørgsmålet, hvor en firkantet holdning om, at vi er imod atomkraft, betyder, at vi skal holde os langt væk fra alle initiativer på området uanset konsekvenserne.

En sådan indstilling, hvor logisk den end måtte lyde i Enhedslistens ører, er jo mere til skade end gavn, når man nu engang går ud fra det, man kan kalde den øde ø i mere end én forstand, og ser på realiteterne.

Sagen er jo den, at der i de tidligere Østlande er alarmerende problemer med sikkerhedstilstanden på mange af de gamle atomkraftværker. Og uanset om man kan lide atomkraft som energikilde eller ej, har vi alle sammen en interesse i at sikre, at der aldrig bliver et Tjernobyl 2 med de miljømæssige og menneskelige katastrofer, det havde til følge.

Ikke overraskende giver Det Konservative Folkeparti derfor sin fulde støtte til, at vi har en overordnet politik på EU-området og gør, hvad vi kan for at afhjælpe problemerne.

Vi mener også, det er rigtigt i den forbindelse, at vi multilateralt og sammen med EBRD gør noget aktivt for at forbedre sikkerheden. Vi skal være med til at bære et ansvar for, at sikkerheden bliver væsentligt forbedret på de berørte værker i Central- og Østeuropa og i de nye uafhængige stater.

Vi finder i den forbindelse, at der er en fin sammenhæng i tingene, når EU f.eks. i forbindelse med udvidelsesprocessen og før tiltrædelsesaftaler med ansøgerlandene gør et stykke arbejde også for at prioritere det her område, herunder også at man i det 5. rammeprogram for forskning, der løber frem til år 2002, bruger de afsatte midler på budgettet til at forske i sikkerhed under drift, fremtidige systemers sikkerhed, forskning i strålebiologi og i det hele taget fra den side lægger vægt på sikkerhedsdimensionen, når EU skal bruge fælles midler inden for Euratom-området.

Sandheden er jo den, vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, at i nogle af landene udgør atom-

kraft en væsentlig del af elektriciteten i dag. Det kan vi ikke løbe fra. 85 pct. i Litauen, 44 pct. i Ukraine og 40 pct. i Bulgarien er de tal, jeg har fundet frem til fra Revisionsrettens sidste rapport. Årsagen til, at jeg fremhæver dette, er jo netop for at anskueliggøre, at man ikke bare fra én dag til en anden kan foretage en substitution; man må se i øjnene, at disse lande er indstillet på at benytte kerneenergi, og et eller andet sted må man jo altså også respektere, at det her er selvstændige nationer, der har en selvstændig holdning.

Derfor ligger opgaven for os i at sikre, at det sker på betryggende vilkår. Det er rigtigt at arbejde for, at de mest usikre værker lukkes, helt sikkert at Tjernobyl lukkes så hurtigt, som det overhovedet er muligt, og at man opgraderer sikkerheden generelt de steder, hvor det er nødvendigt.

Men vi mener altså, at det er rigtigt af Vesten, at vi indgår en forpligtelse til at afslutte byggeriet også af de to nye reaktorer i Ukraine til afløsning af Tjernobyl. Og for allerede nu at foruddiskontere de spørgsmål, jeg sikkert vil få, som både den socialdemokratiske ordfører og Venstres ordfører allerede har fået, vil jeg fra konservativ side sige, at jeg synes da, at det er temmelig surrealistisk, at vi fra Folketingets talerstol i dag skal forholde os til, hvad EBRD vil vurdere og beslutte engang i fremtiden.

Jeg har fuld tiltro til, at man følger de procedurer, man skal. Jeg har fuld tiltro til, at de indstillinger, man kommer med, bygger på nogle meget sikre sikkerhedsanalyser, og jeg er helt overbevist om, at vi fra dansk side og fra EU's side overhovedet ikke ville kaste os ind i det her projekt, hvis ikke det var noget, der var vandtæt.

Så jeg vil altså sige, at som tingene er lige nu, mener jeg, at vi skal forfølge den linje, vi hele tiden har gjort. Så må vi afvente og se, hvad der kommer fra EBRD, men jeg vil under alle omstændigheder sige, at jeg mener ikke kun, vi har en forpligtelse, men vi har et ansvar fra EU's side til at gøre noget ved det her problem. Det er noget, som ikke kun er et samvittighedsproblem, men det er også i vores egen interesse, at man får forbedret sikkerheden, og jeg ser ikke nogen som helst problemer i, at vi bruger fælles midler på det.

Derfor kan vi heller ikke støtte Enhedslistens forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg synes, det er så imponerende med den dér 110 pct. blinde tillid til, at EBRD nok gør det, den skal, i betragtning af de historier, der har været tidligere, om, hvordan EBRD brugte sine investeringer på marmor- og messingplader og what not.

Men det påvirker altså ikke Det Konservative Folkepartis tillid til, at banken nok gør præcis det, den skal, og at den nok er fuldstændig uangribelig i de her sager, og at vi derfor slet ikke behøver at forholde os til, hvad den gør. Vi kan bare lade den gøre det.

Jeg vil spørge fru Lene Espersen i forbindelse med det her om, hvorvidt man kan blande sig i, hvad andre lande gør, om den tilføjelse, der kom i Amsterdamtraktaten, om, at hele det her projekt skulle hvile på en bæredygtig udvikling, efter fru Lene Espersens mening slet ikke har nogen betydning.

I SF diskuterede vi det meget undervejs. Vi var da glade for, at der kom sådan en bemærkning ind. Vi var lidt usikre på, hvad de egentlig mente, men jeg må sige, at den debat, vi har her i dag, gør det sådan lidt tydeligere, hvad rækevidden og betydningen af den tilføjelse var.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne spørge fru Lene Espersen: Hvordan vil Det Konservative Folkeparti så tage stilling til det spørgsmål, der så dukker op, når den endelige beslutning skal træffes?

Vil det være sådan, at Det Konservative Folkeparti simpelt hen vil lægge ansvaret hos regeringen og så sige: Hvis regeringen siger, at det er godt nok, så er det godt nok? Eller vil man prøve at foretage en selvstændig bedømmelse af sagen?

Efter min opfattelse ligger der allerede en stak af rapporter om den her sag. Det er jo ikke sådan, at den overhovedet ikke er belyst. Der er visse ordførere, der nærmest har fået det fremstillet, som om det er en sag, man dårligt har hørt om før, og det er jo ikke tilfældet. Der ligger masser af rapporter. Jeg skal også gerne give fru Lene Espersen lejlighed til at studere baggrundsmaterialet nærmere, hvis hun er interesseret i det.

Men hvordan vil Det Konservative Folkeparti sikre en forsvarlig fremgangsmåde i en sag af denne her art?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Først til fru Pernille Frahm: Omkring EBRD må jeg sige, at de kommentarer, som fru Pernille Frahm fremkom med på SF's vegne, er noget af det mest populistiske, jeg i mit liv har hørt. Jeg vil overhovedet ikke kommentere det yderligere, men jeg synes, det er helt uanstændigt at bringe den slags ind i debatten.

Omkring Amsterdamtraktaten og bæredygtig udvikling har jeg faktisk allerede i min ordførertale, hvis fru Pernille Frahm ellers lyttede efter, fremhævet, at i forbindelse med ansøgerlandene mener jeg, at det er meget rigtigt, at vi gør alt, hvad vi kan, for at støtte og hjælpe dem sikkerhedsmæssigt og på alle mulige andre måder, når vi taler energipolitik, og dér synes jeg egentlig, at der er god sammenhæng i den politik, EU har, når det gælder ansøgerlandene og så Amsterdamtraktaten og de hensigtserklæringer, som der er deri.

Men jeg må jo understrege over for fru Pernille Frahm, at et land som Ukraine ikke står øverst på listen til at blive medlem af EU, og derfor er det en anden opgave, der ligger dér. Vi kan jo ikke sige, at Amsterdamtraktaten skal gælde i Ukraine, men det, vi kan gøre, er at hjælpe dem økonomisk med at få forbedret sikkerheden på de her værker.

Så spørger hr. Keld Albrechtsen om, hvordan vi konservative stiller os. Ja, vi mener sådan set, at ansvaret lige nu ligger hos EBRD. Vi må afvente og så se, hvad der kommer af indstilling fra dem, og det er klart, at på det grundlag skal regeringen træffe en beslutning, og på det grundlag skal vi i Folketingets Europaudvalg give et mandat eller træffe en beslutning på et eller andet tidspunkt. Og det vil vi naturligvis gøre, når de papirer er os i hænde og vi grundigt kan studere den indstilling.

Men jeg kunne da aldrig drømme om på nuværende tidspunkt på grundlag af nogle rapporter, som hr. Keld Albrechtsen kommer med, at tage stilling til noget. Vi må da afvente og så se, hvad EBRD spiller ud med.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Men den bæredygtige udvikling, som er skrevet ind i Amsterdamtraktatens formålsparagraf, må vel have nogle konsekvenser, også for den politik, EU's medlemsstater fører i forhold til EBRD. Derfor er det relevant.

Og så er jeg forbløffet: Hvad var det, fru Lene Espersen blev så vred over? At jeg spurgte om den blinde tillid til en bank, der har brugt pengene på marmor og messing? Jeg kan ikke forstå, at det skal være forkert at spørge om det. Men jeg kan forstå, at fru Lene Espersen *har* den blinde tillid, og det er jo imponerende.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil bare gerne sige tak til fru Lene Espersen for bemærkningen om, at der skal søges mandat til den her sag i Folketingets Europaudvalg. Det synes jeg er et fornuftigt forslag, som dér kommer frem.

Og jeg vil da også gerne sammen med fru Lene Espersen være med til at sikre, at sagen rent faktisk bliver fremlagt til forhandlingsoplæg i Folketingets Europaudvalg, således at vi dér kan stille spørgsmål til det materiale, som kommer til at ligge til grund for en beslutning.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det fru Pernille Frahm som ordfører, hvis fruén har tid. Man kan altid blive overrumplet.

Pernille Frahm (SF):

Undskyld, hr. formand.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Det er tilgivet.

Pernille Frahm (SF):

EBRD, den såkaldte Østbank, er ved at vikle sig ind i en ny skandalesag. Sidste gang handlede det om et pompøst hovedsæde i London, og denne gang er det mere alvorligt. Nu handler det om atomsikkerhedskrav, der totalt tilside-sættes, om grov manipulation af ekspertrapporter, om miljøaktivister, der forfølges, om en befolkning, der holdes hen i uvidenhed, og ikke mindst om brug af skattekroner til finansiering af to på forhånd forældede, dødsensfarlige og overflødige atomkraftværker i Ukraine som et led i en snusket international studehandel om at få lukket resterne af Tjernobylværket, som det i øvrigt i dag tyder på at de ikke vil lukke under nogen omstændigheder alligevel.

Jeg vil senere komme tilbage til Danmarks atomkraftministers, Marianne Jelveds, og hendes repræsentant i EBRD, Torsten Gersfelts foreløbig meget begrænsede og ikke særlig imponerende indsats i denne betændte sag. Men først lidt om sagens substans:

Den 8. februar kunne dagbladet Politiken berette, at det er EU, G7, USA og atomkraftlobbyen, der håndfast forsøger at presse Ukraine ind i det omstridte atomprojekt mod deres vilje og mod al sund fornuft.

I et privat brev til Europas sorte får, premierminister Tony Blair, skriver den ukrainske præsident, Leonid Kutjma, at vestlige partnere insisterer på færdiggørelsen af de reaktorer i stedet for det ukrainske forslag om støtte til et gasfyret kraftværk.

Én ting er, at Tony Blair angiveligt elsker gensplejsede produkter. Mere alvorligt er det, at han åbenbart også vil tvinge Ukraine til at færdigbygge to russiskkonstruerede atomkraftmonstre, alene ud fra et geopolitisk spil vendt mod Rusland. Blairs og atomkraftlobbyens plan er, at prisen for at lukke de rester af Tjernobylværket, der endnu ikke er nedsmeltet og indstøbt i beton, er, at to gamle russiske atomkrafttorsoer lappes sammen og sættes i drift.

At Ukraine ikke er begejstret, er forståeligt, men EU burde for længst have sat Blair og atomkraftlobbyen stolen for døren og skrottet deres syge plan sammen med Tjernobylværket.

Det såkaldte K2R4-projekt er nemlig ud fra både en økonomisk og miljømæssig synsvinkel gennemført tåbeligt. Det var også det resultat, en uafhængig forskergruppe i Sussex kom frem til, men i stedet for at tage denne konklusion alvorligt bestilte EBRD bare en ny rapport fra et amerikansk atomkraftfirma, Stone & Webster, der har interesse i Ukraine. Underligt nok kom disse såkaldte eksperter til den stik modsatte konklusion.

Senere er der så kommet en rapport fra EIB, Den Europæiske Investeringsbank, der godt nok officielt støtter projektet, men som også klart afviser, at der er nogen som helst brug for K2R4-reaktorerne.

EBRD har i mellemtiden fået travlt. Nu planlægger man at træffe den endelige beslutning i slutningen af marts eller begyndelsen af april, så dette emne ikke kommer op på EBRD's næste årskongres i London i april.

Økonomiminister Marianne Jelved har udtalt til dagbladet Politiken den 13. januar, at hun ikke kan eller skal følge den daglige proces i EBRD. Jeg kan forstå, at ministeren føler sig fejlcliteret her. Det glæder jeg mig til at høre.

Det er ellers ikke SF's opfattelse, at ministeren har vanskeligheder med at blande sig i mangt og meget, når sagen kræver det, og derfor er det også påfaldende, at ministeren udvi-

ser så ringe interesse for EBRD og deres atomkraftprojekter.

Efter SF's opfattelse burde regeringen følge det østrigske eksempel og aktivt forsøge at forhindre EBRD's beslutning. I første omgang handler det om at forhindre, at EBRD træffer en beslutning i denne måned. Det burde ikke være umuligt, hvis der blev indgået alliancer med f.eks. den tyske udenrigsminister og den svenske og den østrigske regering og med Ritt Bjerregaard, der som bekendt også er ansvarlig for atomsikkerhed, men det forudsætter selvfølgelig, at regeringen og dens repræsentant i EBRD får hænderne op af lommen.

Lone Dybkjær har i dagbladet Politiken kraftigt kritiseret EBRD's beslutning, og dermed har hun også indirekte kritiseret regeringens påfaldende passivitet i denne sag.

For SF er sagen klar: Regeringen bør bruge alle lovlige midler for at få standset dette vanvittige reaktorprojekt. Begrundelsen er dobbelt. For det første vil der blive etableret en ny alvorlig miljøtrussel mod Europa. For det andet vil det være mere end uheldigt, hvis det, Europa har at tilbyde Øst- og Centraleuropa, er milliarder til miljøtrouende atomkraftværker i stedet for at hjælpe til en bæredygtig udvikling.

Sagen er altså både principiel og konkret. Nu må regeringen se at komme i arbejdstøjet. Ud over denne konkrete sag er der også en større diskussion om, hvad vi overhovedet skal med Euratom. Efter SF's opfattelse er der brug for, at Euratom ændrer politik og hjælper med at afvikle atomkraften i stedet for at fremme den. På længere sigt bør Euratom nedlægges og erstattes af en organisation til fremme af den vedvarende energi og energibesparelser, og jeg skal på SF's vegne fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til aktivt at arbejde for at forhindre en EBRD-beslutning om at støtte bygningen af to atomkraftværker i Ukraine (det såkaldte K2R4-projekt).«
(Forslag til vedtagelse nr. V 45).

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingerne.

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Jeg synes, det er interessant, at SF går ind for, at Vesten slet ingen indflydelse skal have på sikkerheden på atomkraftværket i Ukraine, for det bliver jo konsekvensen. Konsekvensen bliver, at reaktorerne vil blive færdiggjort på et lavere sikkerhedsniveau, og det vil sige, at der er en større risiko for udslip. Er det virkelig det, SF ønsker? Det bliver jo konsekvensen.

Så kommer vi til det gode spørgsmål: Hvad er SF's forslag i stedet for? Hvad er det, vi skal gøre? Vi har at gøre med selvstændige lande, vi kan da ikke tvinge dem til noget, hvis de ikke vil. Fru Pernille Frahm snakker om, at regeringen skal bruge alle mulige lovlige midler til at kæmpe dette her igennem. Hvad er det konkret for nogle lovlige midler? Vi har at gøre med selvstændige lande. Jeg synes, fru Pernille Frahm mangler konkret i sin tale at lægge frem, hvad det er, SF foreslår, for der er jo ingen alternativer.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg synes, det var lidt svært at høre på fru Pernille Frahms tale, om det handlede om energipolitik, om EBRD og deres marmorbadeværelser, om Tony Blair, om atomkraftpolitik, om lobbyen eller om økonomiminister Marianne Jelved. Jeg synes i virkeligheden, at det var en ret injurierende tale.

Jeg vil helt køligt spørge fru Pernille Frahm: Ønsker fru Pernille Frahm, at Tjernobyl skal lukkes? Er fru Pernille Frahm klar over, at Tjernobyl ligger i et andet land? Er fru Pernille Frahm klar over, at hvis vi pålægger dette andet land en ganske bestemt energipolitik, så kræner vi det pågældende lands suverænitet?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg skal blot, for at der ikke skal opstå nogen som helst forvirring i debatten, sige, at det forslag til vedtagelse, som Enhedslisten har fremsat, jo er bredere og mere principielt, fordi det også i al almindelighed forholder sig til dansk atomkraftpolitik i international sammenhæng. Men det dækker naturligvis også det indhold, som ligger i SF's forslag til vedtagelse, og derfor støtter Enhedslisten naturligvis helt og fuldt det forslag til vedtagelse, som SF har fremsat.

Jeg synes, det ville være en glimrende ting, hvis begge kunne blive vedtaget. Det tyder de-

batten desværre godt nok ikke ret meget på at de vil blive, men så er det i hvert fald præciseret med hensyn til indholdet.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg vil spørge fru Pernille Blach Hansen, hvorfor hun tror, at de værker har stået næsten færdigbygget siden 1991, hvis det bare er et spørgsmål om, at det enten er vestlige penge eller østlige penge, der skal bruges til at bygge dem færdige. Hvis det var spørgsmålet alene, så havde de såmænd bygget dem færdige for længst.

Så vil jeg sige til fru Elisabeth Arnold: Ja, jeg ønsker Tjernobyl lukket. Så vidt jeg ved, er det ikke i gang for øjeblikket. Men stik imod de forventninger, man har til den aftale, man har lavet med EBRD, så kommer der i dag en meddelelse på Ritzau om, at man på trods af den fine aftale, man åbenbart har med Kutjma, nu agter at genåbne en af reaktorerne på Tjernobyl.

Med hensyn til at krænke suveræniteten så har jeg altså svært ved at forstå, at det, at man har en politik for de penge, man låner ud, som er en politik for en bæredygtig udvikling, er at krænke et lands suverænitet.

Tjernobyl ligger ikke i Danmark, men vi kunne godt mærke det, dengang det sprang i luften, så det betyder også noget for os. Miljøproblemer er nemlig grænseoverskridende, så selv om det ikke ligger i Danmark, har det vores interesse, må jeg sige til fru Elisabeth Arnold.

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Som det er fremgået af debatten, så har vi her at gøre med nogle 80 pct. færdigbyggede reaktorer. Tror SF virkelig med den enorme investering, der ligger bag, at man ikke kan finde de penge andre steder? Faktum er jo, at Rusland faktisk allerede har sat penge af til en finansiering, hvis det vestlige samfund ikke er interesseret. Så jeg synes, det er naivt af SF at tro, at de ikke vil blive færdiggjort.

Jeg synes, det er på tide, at SF kommer ud af osteklokken og forholder sig til virkeligheden og ser på, hvad vi faktisk har med at gøre. Det vil være det mest menneskelige og sikkerhedsmæssigt langt det fornuftigste.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det er fuldstændig rigtigt, hvad fru Pernille Frahm siger. Men den forurening, som en nedsmeltet reaktor i Ukraine også spreder ind over Danmark, gør jo netop, at vi bliver nødt til at tage hånd om problemerne og hjælpe Ukraine med at mindske denne forurening.

Hvis Ukraine ikke selv ønsker at bruge alternativ energi, som vi gør herhjemme, så kan vi ikke tvinge dem til det, uanset hvor gode vore intentioner er, uanset hvor gode vores egne programmer er. Vi kan jo ikke engang tvinge Sverige til en ordentlig energipolitik.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Men sagen er jo, vil jeg sige til fru Elisabeth Arnold, at der er en lang række befolkningsorganisationer i Ukraine, der ønsker en anden udvikling, som ønsker, at man opbygger nogle gasfyrede kraftværker, og det var også det oprindelige ukrainske projekt. Jeg kan ikke se, det er indblanding i Ukraines suverænitet, at vi siger, at det er det, vi gerne vil støtte, fordi det ligger tættere på en bæredygtig udvikling end at opbygge nogle i forvejen meget tvivlsomme reaktorer i Ukraine.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Ukraine har indført demokrati for nogle år siden. Hvis fru Pernille Frahm er utilfreds med den officielle politik, som Ukraines valgte politikere fører, så er der ikke noget at gøre ved det. Vi må sige til Ukraine: Vi vil hjælpe jer på de betingelser, som flertallet af jeres befolkning har besluttet jeres regering skal repræsentere. Så hjælper det ikke noget, at der er nogle græsrodsbevægelser i Ukraine, som ønsker noget andet. Så må man altså sige til Ukraine: Det demokrati, som I har, det er o.k., I har valgt en regering og et parlament, og det er deres linje, der skal være tilrettelæggende for, hvad det er for en politik, det pågældende land fører. Sådan er det i Danmark, sådan er det også i Ukraine.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Men stadig væk er det vel ikke en hvilken som helst regering, der skal bestemme, hvilken politik vi i EU påvirker Den Østeuropæiske Investeringsbank til at føre. Det må da være vores

politik, og vores politik er vel en anden end Kutjmas politik.

Stadig væk har jeg ikke hørt, hvorfra fru Elisabeth Arnold ved, at man vil lukke Tjernobyl, når de her to reaktorer står færdige. Man er ved at åbne Tjernobyl.

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Jeg kan ikke forstå, at SF er så meget imod, at vores politik i Danmark forholder sig til virkeligheden. Realiteten er jo, at Ukraine ønsker at få det værk bygget færdigt. Det er 80 pct. bygget færdigt, og selvfølgelig – som jeg også sagde det før – er det da naivt at tro, at man ikke får det færdigbygget.

Jeg synes, det er lidt uhyggeligt, at SF her er så højt oppe at ride i det ideologiske, at de ikke konkret ser på, hvad for nogle sikkerhedsfarer der er, og forsøger at gøre det så sikkert som muligt.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Så vidt jeg kan vurdere, er de forhold, som venstrefløjen gør sig til talsmand for her i dag, faktisk ret rystende. Jeg synes, det er en utrolig mangel på overhovedet at ville forholde sig til realiteternes verden, venstrefløjen udviser her i Folketingssalen i dag.

Hvis det, venstrefløjen virkelig forsøger på også med de forslag til vedtagelse, der er fremsat, er at sige til østeuropæiske lande, at vi skal nok bestemme, hvilken energipolitik de må føre, så mener jeg, at det klart krænker landenes selvstændighed.

En anden diskussion er sikkerhedsdiskussionen, som andre har forsøgt at rejse, men som det ikke rigtigt er lykkedes at trænge igennem med over for venstrefløjen. Man kunne selvfølgelig også som udgangspunkt for debatten tage diskussionen om de pågældende atomkraftreaktorer, som det også er forsøgt i forespørgslen tekst. Hvis man anlægger det synspunkt, som så er kommet til udtryk, så står vi også fuldstændig af, fordi det, det handler om, er jo, at udøve en påvirkning, så de reaktorer, der bliver bygget, er så sikre som overhovedet muligt. De bliver bygget under alle omstændigheder, så vi kan lige så godt prøve at påvirke i den retning, at de bliver så sikre som overhovedet muligt.

Men det, der egentlig er udgangspunktet for min ordførertale, er først og fremmest, at jeg synes det principielt er godt, at forespørgslen er

stillet, og at vi får diskussionen. Jeg synes, det er fint, at vi tager en diskussion om netop de usikre atomkraftværker, som der jo er i Østeuropa og i Rusland, og som vi selvfølgelig også har et ansvar for at diskutere hvordan kan blive bedre.

Jeg synes også, det er udmærket at tage en debat om selve det i Euratomtraktaten, som også danner baggrund for den energipolitik, som man jo også diskuterer i EU-regi. Vi har ikke noget særlig religiøst forhold til, at der i verden findes atomkraft. Det synes vi faktisk ikke er noget, vi i særlig høj grad skal blande os i som princip, det, vi skal blande os i fra dansk side, er selvfølgelig den sikkerhed, der så omgærdes de værker, som er rundt omkring i verden. Det er et faktum, at de er der, det er et faktum, at en meget stor del af EU-landene også fortsat ønsker atomkraft. Det må vi leve med, det kan ikke være anderledes.

At forsøge at fremtvinge en fælles EU-politik, som eventuelt skulle gå på, at vi slet ikke vil have atomkraft, er ikke bare uden mulighed for at blive til noget, men vil også være forkert i forhold til, at landene selvfølgelig selv, også ud fra den forurening, som finder sted, skal kunne vælge, hvilken energikilde de ønsker. Der er jo fordele og ulemper ved de forskellige energiformer. Der er også fordele og ulemper ved at bruge a-kraft.

Det, vi altså synes vi skal diskutere, er sikkerheden omkring værkerne, hvordan vi kan påvirke, at sikkerheden bliver så optimal som muligt, og det uanset om atomkraft produceres på Barsebäck få kilometer fra os eller produceres længere væk, for vi er selvfølgelig enige i, at et uheld i lige så høj grad også vil kunne komme vil at påvirke os, selvfølgelig afhængig af, hvilket uheld der er tale om, og hvor langt det er væk. Vi skal tage det alvorligt, uanset hvor det er, og arbejde på den optimale sikkerhed.

Om den her Euratomtraktat vil jeg gerne sige, at der er ting i den, som vi faktisk gerne vil have revideret, for man lægger jo også dér op til en fælles politik, som vi ikke mener man bør have på det område. Hvis forespørgerne derfor også ønsker en debat om, hvorvidt vi skal tage hul på at få revurderet det grundlag, så er vi helt med på det. Det skal hermed være afgivet som et løfte. Hvis vi kan få ændringer f.eks. i indledningen til traktaten, hvor der jo bl.a. står målsætningen om en ensartet politik, er det klart, at vi vil have de ændringer.

Jeg skal bare lige sige til slut om forslagene til vedtagelser, at i medfør af det, jeg har sagt, kan vi selvfølgelig ikke støtte nogen af de forslag, som er fremsat af henholdsvis Enhedslisten og SF.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Spørgsmålet om Eurotomtraktaten og de ting vil vi meget gerne være med til at kigge nærmere på.

Men jeg har en bemærkning til hr. Kristian Thulesen Dahls angreb på venstrefløjens i den her sag. Han hævder ligesom andre, at vi skulle ønske at blande os i andre suveræne staters interne anliggender.

Det, der jo er sagen, er, at man kommer til os og siger, at nu skal der bruges danske skatteydermidler – og det vil hr. Thulesen Dahl vel næppe bestride at det handler om – og dem vil man gerne have bliver brugt til en ganske bestemt energipolitik i Ukraine, som går ud på at videreføre Tjernobylværket – og realiteten i det er, at de to atomkraftreaktorer under alle omstændigheder bliver færdigbygget – og at man fuldstændig ser bort fra behovet for energibesparelser, behovet for vedvarende og alternative energikilder osv. Man spørger os, om vi ikke gerne vil bruge de danske skatteyderes penge til det formål. Jeg kalder det ikke indblanding i andres anliggender at tage stilling til det spørgsmål.

Jeg vil godt spørge hr. Thulesen Dahl, om det ikke er Dansk Folkepartis opfattelse, at det er det danske Folketings anliggende at tage stilling til, hvad danske skatteydermidler skal bruges til. Ellers er der noget i Dansk Folkepartis politik, jeg indtil videre overhovedet ikke har forstået, må jeg konstatere.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Det er altid rart, når det ikke er så mudret. Men jeg vil gerne spørge hr. Kristian Thulesen Dahl, hvor han har den sikkerhed fra, at disse atomkraftværker vil blive bygget færdige under alle omstændigheder. Hvor er der noget som helst, der beviser det? Det er den ene ting.

Den anden er, hvorfra han har sikkerhed for, at man vil lukke Tjernobyl. Hvori ligger garantien for, at Tjernobyl vil blive lukket?

Så vil jeg endelig sige, at jeg fik ikke sagt før, at SF støtter Enhedslistens forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Må jeg ikke overordnet sige til de to ærede talere, der netop har været på talerstolen, at Dansk Folkeparti håber og ønsker, at der kommer økonomisk vækst i Østeuropa og i Rusland. Vi håber og ønsker virkelig for de samfund, at de må komme op på et højere niveau, så vi også kan få mere handel med dem, og så de i det hele taget kan få en bedre levefod. Det er klart, at det kræver noget energi.

Jeg må næsten sige, at når jeg hører SF og Enhedslisten i dag, så virker det, som om de i hvert fald ikke tror og måske endda egentlig heller ikke håber, at energibehovet bliver særlig meget større i Østeuropa og Rusland, end det er i dag, for hvis det bliver det, så er det en forudsætning, at der er energi til stede, som kan honorere den vækst, som der i givet fald så ville blive.

Der er det vores overbevisning, at eksempelvis de to konkrete reaktorer i Ukraine, der for 80 pct.'s vedkommende er bygget færdig, vil blive bygget færdig under alle omstændigheder. Hvis det er sagen, så drejer det sig om, hvordan vi fra dansk side kan være med til at påvirke, at de bliver så sikre som overhovedet muligt. Det er ikke et spørgsmål om, hvorvidt de kommer eller ikke kommer.

Så kan man jo vælge at sige, at det tror vi ikke på. Vi tror slet ikke på, de vil blive bygget færdig. Vi tror ikke på, at de kæmpemæssige investeringer, der er foretaget, bekymrer i en forstand, så man vil tage det sidste nyk med. Det tror man ikke på. Det tror vi, og det ligger bl.a. til grund for den holdning, som vi så indtager i dag.

Når alternativet til at bygge nogle kraftværker færdig, som kan levere den strøm, der forhåbentlig også vil være behov for fremover, i hr. Keld Albrechtsens verden er energibesparelser, så synes jeg, det lugter af, at han i virkeligheden ikke tror på – men selvfølgelig håber det i en eller anden forstand – at der vil være et energibehov, som vil være stigende fremover på grund af væksten i det pågældende land.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jamen jeg er nødt til så også at spørge hr. Kristian Thulesen Dahl, om han er klar over, at disse kæmpemæssige investeringer i de to værker har ligget stille i 8 år. Der er intet sket på de to værker siden 1991. Er hr. Kristian Thulesen

Dahl også klar over, at vurderingen på Det Internationale Atomenergiagentur er, at det, der ligger nu, er ubrugeligt, har lidt skade? Det vil sige, at der skal betydeligt mere end de manglende 20 pct.'s investering til, før de her værker kommer til bare at fungere for slet ikke at tale om, hvis de skal have en nogenlunde vesteuropæisk sikkerhedsstandard. Er hr. Kristian Thulesen Dahl klar over det?

Mener hr. Kristian Thulesen Dahl i lyset af det så stadig væk, at det er døddampesikkert, at Ukraine vil færdigbygge dem selv?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det er altså generende for den her debat, at den for en række ordføreres vedkommende bliver ved med at blive ført på et totalt forkert grundlag. Det er jo i virkeligheden ikke primært hr. Thulesen Dahls fejl, for han har jo fået nogle oplysninger af regeringen, som ikke er korrekt dækkende for, hvordan energiforholdene rent faktisk er i Ukraine. Det er derfor, vi har henvist til de rapporter, der viser, at det milliardbeløb – nu taler vi om de 10 mia. kr., som man vil bruge til at færdiggøre disse to reaktorblokke – ville kunne bruges til at gennemføre energibesparelser i et omfang, som faktisk ville løse energibehovet i Ukraine.

Vi ønsker naturligvis ikke, at Ukraines økonomi skal gå i stå, men selv med en vækst i økonomien i Ukraine vil det altså være muligt at løse problemet ganske fornuftigt på andre måder. Det, jeg beder hr. Kristian Thulesen Dahl om, er blot, at han dog vil sætte sig ned og kigge på disse rapporter, inden han begynder at udtale sig om energiforholdene i Ukraine.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil først sige til fru Pernille Frahm, at hvis man gør sig forhåbninger om at få lukket Tjernobyl, så er der en energikilde mindre, og så er det klart, at der skal være noget i stedet. Så kan man diskutere fra nu af og i meget lang tid, hvad det så i givet fald skal være. Man kan diskutere, om det så sandsynligvis inkluderer, at man bygger de her værker, som vi diskuterer, i Ukraine færdig. Det kan man tro på er nødvendigt. Det kan man tro på ikke er nødvendigt. Vi tror på, at de værker vil blive bygget færdig i hvert fald i forbindelse med den lukning af Tjernobyl, som vi vel alle sammen håber vil ske, og det er derfor, jeg ikke synes, at

det, som SF og Enhedslisten kommer med, hænger sammen. De vil jo egentlig både og.

Hr. Keld Albrechtsen frembruser igen med de her energibesparelser, at det er et alternativ. Så må jeg sige, at det er det altså ikke i min verden. Det kan være et alternativ i Danmark, fordi vi har et meget højt energiforbrug, samtidig med vi altså har en rimelig vækst, men i et samfund, hvor vi håber, at der kommer en gedigen vækst i årene fremover, som virkelig kan bringe levestandarden opad, er det altså ikke energibesparelser, som vil kunne være en erstatning for det, vi taler om her. Det er det altså ikke.

De energibesparelser, som man givet kan finde rundt omkring, fordi der nogle steder bliver brugt for store ressourcer, som man kan spare på, vil forhåbentlig i årene fremover skulle bruges på en vækst og ikke på at fjerne grundlaget for nødvendigheden af at skabe øget energi.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu begynder det jo at dæmre for mig, hvori hr. Kristian Thulesen Dahls vildfarelse egentlig består. Den består jo i, at han tilsyneladende aldrig har besøgt Ukraine og studeret, hvordan man bruger energi i et af de tidligere østbloklande.

Der er jo tale om et energisvineri – for nu at sige det rent ud – helt uden sidestykke. Der er tale om, at husene ikke er isolerede, der er tale om, at rørsystemer pulser energien ud alle mulige andre steder end der, hvor energien skulle hen. Der er tale om, at der ikke findes ordentlige styringssystemer, termostater osv. Der er simpelt hen tale om, at man fyrer for gråspurvenerne – for at sige det meget enkelt.

Jeg tror egentlig, det ville være nyttigt at sende hr. Thulesen Dahl på en studierejse til Ukraine, for der er altså noget, der viser, at han tror, at energibesparelser er noget af samme art, som vi har drøftet i Danmark gennem de sidste par årtier; men det er det altså ikke i Ukraine, kan jeg oplyse hr. Thulesen Dahl om.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg vil bare spørge hr. Thulesen Dahl, om han er klar over, at det atomkraftværk på Tjernobyl, som de to reaktorer skal erstatte, drejer sig om én reaktor, som nogle gange er tændt, nogle gange er slukket. Lige for øjeblikket er den slukket, men de truer med at tænde den igen 6. marts.

Det vil sige, at det, som hr. Kristian Thulesen Dahl går ind i en handel om, er, at man mener, at man er nødt til at erstatte den energi, der kunne komme fra en reaktor, som kun fungerer meget sporadisk.

Det energibehov skal man så sammenligne med, at Ukraine er det land i Europa, der er dårligst til at styre sit energiforbrug. Så hvis man satte ind på at styre energiforbruget, på energibesparelser, så ville man vinde mere, end man ville vinde med de to reaktorer. Er hr. Thulesen Dahl klar over det?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først til hr. Keld Albrechtsen, som gør det klart for mig, hvis jeg ikke skulle vide det, at der finder for meget energifråds sted i Østeuropa og herunder i Ukraine. Ganske givet, sådan er det, og det behøver man ikke tage derved for at konstatere. Det kan man læse om, det har jeg selvfølgelig også gjort, og det ved hr. Keld Albrechtsen også udmærket godt.

Men når man diskuterer sådan nogle spørgsmål med hr. Keld Albrechtsen, og hvis man ikke er enig med hr. Keld Albrechtsen eller ikke indtager det samme synspunkt eller har den samme tro på, hvordan udviklingen vil komme til at gå, så er det, enten fordi man ikke har læst de rigtige rapporter – det har hr. Keld Albrechtsen – eller også er det, fordi man ikke har været på besøg de rigtige steder. Så vil hr. Keld Albrechtsen gerne hjælpe en dertil, og det er jo meget prisværdigt. Det vil jeg gerne sige tak for, men jeg føler ikke, at behovet er så stort på det her område.

Hvad det andet angår, vil jeg sige til fru Pernille Frahm, at det virker altså lidt, som om fru Pernille Frahm befinder sig i sådan en meget fastlåst verden med et meget fastlåst verdensbillede, sådan i en statisk situation, hvor man opgør energibehovet som noget statisk og siger: Sådan er det nu, og så kan vi diskutere, om vi så har brug for mere eller mindre energi, hvis vi nu f.eks. lukker Tjernobyl.

Altså for mig drejer det her sig om, at vi har nogle a-kraft-værker, som vi skal gøre så sikre som muligt. Det handler om en overbevisning om, at de a-kraft-værker, vi diskuterer for Ukraines vedkommende, vil blive en realitet. Det handler om, at vi skal påvirke dem så meget, at de bliver så sikkerhedsmæssigt forsvarlige som overhovedet muligt.

Så drejer det sig også om, at det ville være en god idé, at vi permanent fik lukket Tjernobyl. Det indgår også i det, og det ønske tror jeg vi alle sammen har her i Folketinget.

Det er det, vi i Dansk Folkeparti vælger at have som mål, og vi tror, at den vej, som jeg har skitseret her i dag, er den mest farbare for at nå det specificerede mål.

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil gerne sige tak til både forskningsministeren og til økonomiministerens for deres indlæg og redegørelse over, hvad det er, vi fra Danmarks side gør, og hvad det er, regeringen har som mål.

Vi er enige i regeringens mål om at tage aktiv del i de her ting, ikke mindst tage aktiv del i at bidrage så meget som muligt til, at sikkerheden bliver så høj som muligt.

Når vi taler atomkraft – det er jo lidt siden, at det sådan var det store emne i det her land – må jeg sige, at det er klart rystende, at Østeuropa legede med atomkraft også i et andet system, hvor rapport efter rapport, medarbejder efter medarbejder udlagde, hvordan det foregik. Man byggede indimellem atomkraftværker færdig med brugte rør, fordi man ikke kunne få nogle andre, med beton, som ikke indeholdt den cement, den skulle have osv., en lang række efterladenskaber ud over alle bredder.

Når man tænker på, hvad vi ellers har haft af kraftværker i denne verden, og hvor mange der kører i dag, og hvis diskussionen om atomkraft var kommet efter opfindelsen af debatten om CO₂, så kan det godt være, at man havde haft et andet billede af det og en anden holdning til det, for det er jo to sider af samme sag.

Jeg vil gerne gå tilbage til det, vi gør eller skal gøre. Jeg er enig i, som hr. Peter Hansen-Nord sagde, at det jo ikke er en aktuell sag i Danmark. Vi har et energisystem i Danmark, som oven i købet har en overskudskapacitet. Vi står altså ikke lige over for at have behov for yderligere værker af den ene eller den anden slags.

Jeg vil sige, at Enhedslistens og SF's ordførere sidder i en sag som denne som i så mange andre i beton til halsen.

Det afgørende er jo, at vi her i verden har omkring 4 milliarder mennesker, der har adgang til en stikkontakt. Vi har nogle forventninger om, at hvis vi skal være rimeligt humane, skal vi inden for de næste 50-60 år have stikkontakter til 4 milliarder mere. Energimæssigt

skal vi bruge mangt og meget for overhovedet at nå det. Vi skal bruge stort set alt, hvad vi kan.

Energiudvalget vil vide, at da vi var på rejse i USA, talte vi med en lang række forskere, som netop pegede på, at det hele skulle bruges med stor forsigtighed, og på, hvor bekymret mange af dem var, når de så, at verden var troende på en række områder og stort set havde forladt bare det at vide og forske på kerneenergiområdet også til fremtidens brug, at man direkte fortrængte tanken.

Vi er nået så langt, at vi stort set med politisk korrekthed siger, at vi slet ikke må beskæftige os med andet end at forsøge at gøre det sikrest muligt, men i øvrigt prøve at drosle ned. Det kan da være et politisk valg. Men er det også klogt at drosle ned på almindelig følgen med udviklingen og se, hvad der er af muligheder i fremtiden?

Jeg ved, at man f.eks. i Danmark på Risø stadig væk har DR1 og DR3, som vi jo kender, men at man også dér nedprioriterer og stort set slanker al indsats på området og bare må følge med i den almindelige viden mest muligt. Det mener jeg er uheldigt.

Det virker helt fantastisk, når folk, som taler om Ukraines elforbrug, næsten kan få det til at fremstå som en fordel. Det er en katastrofe, at Ukraine ikke har et større elforbrug. Det er en lang række dybt fattige mennesker. Det er pensionister med få kroner i pension, der lever i et land, hvor der rent faktisk ikke er mulighed for at overleve på værdig vis. De har brug for energi, og det skal vi hjælpe dem med, så langt vi kan. Vi skal gøre det så sikkert som muligt, vi skal gøre det bedst muligt.

Når det så gælder om at vurdere, om indsatsen i detaljer er rigtig, ja, så er der ingen tvivl om, at jeg har mere tillid til regeringen, når den deltager i de her programmer, end dens parlamentariske grundlag har.

Jeg synes det er ærgerligt, at vi skal have denne her debat på den facon; den ligner andre debatter af den her slags. I går måtte vi ikke true Saddam på nogen måder, og da var det, jeg sagde til Enhedslisten – eller tænkte måske kun: Altså, det at være mere antimilitarist end humanist kan overføres til det andet. Man kan være mere antiatomkraft og politisk korrekt og samtidig være meget uhumanistisk, hvis man ikke tænker på, hvad det er for en fremtid, de mennesker skal leve i.

De mennesker, der ikke er villige til at indse det her, burde stille deres køleskab ud i morgen.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jamen der er sådan mere ærlig snak i det her, for hr. Ebbe Kalnæs er jo i modsætning til den danske regering tilhænger af atomkraft.

Men når nu man er tilhænger af atomkraft og optaget af farligheden, gad jeg nok vide, hvor meget hr. Ebbe Kalnæs er dykket ned i det her projekt, K2R4's, farlighed målt i forhold til f.eks. Barsebäck. Ved hr. Kalnæs noget som helst om det? Det har ikke været til at få ud af regeringspartierne i denne debat endnu.

Så vil jeg spørge hr. Ebbe Kalnæs: Er han i øvrigt enig i, at det er en god ting, at man har fået indskrevet i Amsterdammtraktaten, at vi skal fremme en bæredygtig udvikling? Ser hr. Ebbe Kalnæs dette projekt som et led i indførelsen af en bæredygtig udvikling? Jeg vil spørge, om hr. Ebbe Kalnæs er enig med William Frank, som er leder af projektet, EBRD's projekt, som, da han hører, at der er problemer omkring risikoen på værkerne, siger: O.k., men der er jo risici ved alle atomare installationer.

Og så undrer jeg mig over den skrigende modsætning, der er mellem viljen til at beskytte Ukraines suverænitet, når det handler om, at Vesten skal bygge atomkraftværker i Ukraine, og så den samme vilje til at beskytte suveræniteten, når det handler om Saddam Hussein eller Milosevic i Serbien osv., osv. Der har diskussionen om national suverænitet en helt anden tone. Så suverænitet er altså afhængig af sagen, kan jeg forstå.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg skal tilstå med det samme, at jeg selvfølgelig ikke teknisk er inde i det konkrete værks sikkerhed. Det klarer jeg næppe fra P2-57 på Christiansborg, vil jeg tro.

Det, der er det afgørende i denne her sag, er hovedholdningen, det er hovedholdningen i området om, at mennesker skal have mulighed for at overleve på et rimeligt grundlag.

Det er klart, at jeg jo som alle andre i det her land har en regering, som har nogle ministre, som har en række sagkyndige på området, som samarbejder internationalt. Og hvis der skulle være nogle pladugler imellem, som havde presset noget igennem med en handel et eller andet

sted, holder vi da aldrig hånden over det, men det vil jeg gerne se et eller andet bevis på. Det er klart, jeg kan ikke som folketingsmedlem rejse over og lave en risikovurdering. Det har vi altså folk til. Men der er formentlig nogle, der læser rapporter, som kan vurdere det her i Folketinget.

Det, det drejer sig om, er hovedholdningen, hovedholdningen om, at man er nedladende over for andre mennesker, som lever på et kummerligt niveau, og om man er villig til, at de skal have lov at være med.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Hr. Ebbe Kalnæs finder jo bare, at man skal have indført de her atomkraftværker; så er man på rette spor.

Men sagen er jo, at Ukraines elforbrug falder, og det kan vi så være kedede af og synes, at det er et resultat af et problem, en manglende social og økonomisk udvikling. Og jeg er sådan set enig i, at det er det. Men det er også et resultat af noget; altså det kunne godt rettes op på en anden måde. Det kunne rettes op ved, at man i stedet for gav støtte til investeringer, hvor man laver energibesparelser. Det sætter nemlig arbejde i gang. Det giver nemlig arbejdspladser på bordet. Det giver nemlig mulighed for at lave småindustri, for at lave de her radiatoring, som vi har så mange af i Danmark, termostater og sager. Det giver mulighed for en økonomisk udvikling i Ukraine – i Ukraine. Opbygning af atomkraftværker med vestlig teknologi giver gode penge til vestlig atomteknologi.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Men fru Pernille Frahm, jeg har intet imod energibesparelser. Men man kan ikke leve af energibesparelser, og det behøver man ikke tage derover for. I hele Sydeuropa, på hele Balkan, regulerer de varmen over vinduet. Det er vi da godt klar over. Det er ikke noget nyt. Af de 500 millioner mennesker, vi formentlig er i EU på et eller andet tidspunkt, har to tredjedele af dem stort set aldrig set en radiatorventil. Det ved jeg da godt. Man kan ikke leve af det her. De mennesker skal i gang.

Det, der er det afgørende i den sammenhæng, er, at vi er villige til at hjælpe dem, at vi er villige til at sikre, at de ikke kommer galt af sted med atomkraftværkerne. Det vil sige, at vi skal med ind i processen og kontrollere, men vi

skal ikke ind og bestemme og bedømme, hvad de skal.

Jeg er godt klar over, hvad bæredygtig udvikling er. Bæredygtig udvikling er for SF og Enhedslisten noget med »vores facon«. De vil også gerne lave hele verdens økologi, men de ved, at 30 pct. af den fødevarerproduktion, der er, ville falde væk med økologi. Der skulle både fældes regnskove og meget mere for at brødføde verden.

Altså bæredygtig udvikling er noget med, at man er hoven over for en lang række mennesker, som skal have mulighed for at komme med socialt og økonomisk.

Elisabeth Arnold (RV):

Det Radikale Venstre er modstander af atomkraft. Der er en meget betydelig sikkerhedsrisiko, og der er et fuldstændig uløseligt affaldsproblem.

I Danmark råder vi selv for vores energipolitik, og i den indgår a-kraft ikke. Men vi kan, desværre må jeg sige, ikke bestemme over andre landes energipolitik, end ikke Barsebäck, som er notorisk fejlplaceret tæt ved et andet lands hovedstad, nemlig København, som er placeret tæt ved Barsebäck, som ligger i Sverige. Selv ikke det kan vi få lukket, for vi kan ikke bestemme over Sveriges energipolitik. Vi kan udøve politisk pres, vi kan forhandle, vi kan gå i dialog, men diktere kan vi ikke.

Danmarks indsats over for de mange usikre og dårlige a-kraft-værker i især Øst- og Centraleuropa har koncentreret sig om at indkapsle problemet ved at gøre værkerne sikrere eller nedlægge dem. I alle tilfælde kræver det økonomisk bistand og energipolitisk rådgivning med henblik på energibesparelser og brug af andre energikilder, men det er landene selv, der bestemmer, om de vil overgå til andre energikilder; det er ikke noget, vi kan pålægge dem.

Vore muligheder i forbindelse med Tjernobyl og problemerne i Ukraine kan beskrives som et dilemma. Enten hjælper vi til med at gøre eksisterende værker sikrere, selv om der er vanskeligheder med at gennemføre det, uanset om der er problemer med EBRD, uanset om der er problemer med atomkraftlobbyen, uanset alt, for alternativet er, at der ingenting sker, og så ligger forurenings- og risikofaktorerne stadig væk dér og tikker og er en trussel for os alle sammen. Vi har kort sagt ikke andet valg end at hjælpe med at indkapsle problemet og gøre det eksisterende værk sikrere, end det er nu.

Et andet alternativ er også, at Ukraine beder russerne om at hjælpe sig med at gøre det pågældende værk sikrere, og det bliver sikkerhedsniveauet ikke så forfærdelig meget bedre af, er vi temmelig overbevist om.

Det Radikale Venstre så gerne, at hele Ukraines energisituation blev gennemarbejdet, og at Ukraines politikere valgte en anden energipolitik end den, de har nu. Men så langt rækker vores kompetence ikke, og det skal vi nok være glade for, for det ville jo sige, at også andre lande kunne pålægge os en anden energipolitik end den, vi har, muligvis pålægge os at indføre a-kraft.

Økonomiministeren beskrev i sin svartale udmærket også de bilaterale aftaler, vi har med Ukraine om f.eks. energibesparelser. Der kan gøres meget på det område, men som hr. Ebbe Kalnæs fra CD før sagde, så skal energien jo til syvende og sidst komme et sted fra; den kommer jo ikke af energibesparelser. Man får bare udnyttet den energi, der bliver produceret, bedre ved at gennemføre fornuftige besparelser.

Det Radikale Venstre vil gerne have anden energi end a-kraft, men vi vil også hellere have sikre end usikre a-værker. Enhedslisten og SF vil åbenbart hellere have de usikre forureningsbomber liggende, hvor de gør, og have dem til at tikke til fare for os alle sammen.

Det Radikale Venstre kan ikke støtte nogen af de forslag til vedtagelse, der er fremsat.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Elisabeth Arnold klammer sig ligesom mange andre ordførere til den dér med ikkeindblanding i andre landes anliggender, og så nævner fru Elisabeth Arnold Barsebäck, hvor den danske regering jo, må man sige, har blandet sig utrolig aktivt – med Enhedslistens støtte naturligvis, det har vi været tilfredse med – i interne svenske anliggender, nemlig for at få nedlagt et svensk atomkraftværk. Det er vi helt tilfredse med.

Det er bare slet ikke i overensstemmelse med den dér linje, som man nu prøver på at skitsere som en krænkelse af Ukraines selvstændighed. Jeg synes ikke rigtig, at det hænger sammen.

Jeg vil også godt spørge: Hvis nu svenskerne kom og ville have penge fra Euratom til at bygge en ny blok ved Barsebäck, er der vel ingen tvivl om, at så ville Det Radikale Venstre gå direkte imod det, og så ville vi da ikke høre noget som helst om, at det var indblanding i svenske

anliggender. Jeg synes ganske enkelt ikke rigtig, det hænger sammen overhovedet.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det hænger jo sammen på den måde, vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, at hvis Tjernobył havde været et velfungerende atomkraftværk, som ikke var nedsmeltet i 1986, havde der ikke været noget aktuelt forureningsproblem. Så havde der bare været de almindelige risici, som der er ved atomkraftværker, og så var vi formentlig ikke gået ind i noget andet engagement dér end et almindelige hjælpeprogram i forbindelse med den overgang til anden form for økonomi og anden form for styre, som Ukraine har været igennem ligesom alle de andre øvrige tidligere Sovjetrepublikker.

Så problemet er jo, at det pågældende atomkraftværk har haft skade, er nedsmeltet og ligger dér som en tikkende forureningsbombe til fare for hele Europa. Derfor er vi nødt til at gå ind og prøve på at hjælpe for at få indkapslet skaderne. Der er meget stor forskel fra Barsebäck.

Ja, men det har stadig væk noget at gøre med, at det enkelte land bestemmer sin egen energipolitik. Vi kan ikke pålægge Ukraine at gå over til vindmøller og naturgas, selv om vi meget gerne ville.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må jo bare konstatere, at vi altså godt kan stille nogle krav til Sverige, men det kan vi ikke til Ukraine; det mener Det Radikale Venstre.

Så vil jeg godt spørge fru Elisabeth Arnold, som mener, at der ikke er andet at gøre i spørgsmålet om de to atomkraftblokke i Ukraine: Hvordan vil Det Radikale Venstre så skaffe sig sikkerhed for, for det første at Tjernobyłværket overhovedet bliver lukket, og for det andet, at de nødvendige energibesparelserforanstaltninger, energibesparelserprogrammer, gasfyrede kraftværker osv., som skal til i Ukraine for på længere sigt at få afviklet atomkraft – det går jeg ud fra vi er enige om at man skal arbejde for – hvordan vil Det Radikale Venstre så skaffe sig nogen som helst sikkerhed for, at der ikke sker det, at man kører videre med Tjernobył?

Det gør man nu, det fremgår jo af et Ritzau-telegram her for få timer siden, at man bare

fortsætter med Tjernobyl; en af blokkene bliver sat i gang igen her om et par dage.

Hvordan vil man sørge for, at det her ikke bare bliver en sovepude for Ukraines regering til intet at foretage sig for at få styr på sine energiproblemer?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Allerførst til hr. Keld Albrechtsen: Den reaktor, der er planlagt at starte op på Tjernobyl, er altså ikke den, der har været nedsmeltet. Den, der har været nedsmeltet, er blevet indstøbt i den kæmpemæssige betonsarkofag, som jo i øvrigt også har været vanvittig dyr, og som også er betalt af andre lande.

Men den sikkerhed, som hr. Keld Albrechtsen efterlyser, kan ingen give. Ingen kan give den, hr. Keld Albrechtsen kan heller ikke levere den. Når man forhandler internationalt mellem lande, har man kun den sikkerhed, som ligger i de kontrakter, man har, og så må man håbe på, at de, man har indgået kontrakterne med, overholder de betingelser, man er blevet enige om at have.

Vi råder ikke over internationale magtmidler, der kan gennemtvinge, at lande gør det, man har aftalt i kontrakterne. Man har ikke andet end den kontrakt. Den sikkerhed, hr. Keld Albrechtsen efterlyser, kan ingen – ingen – person på Jorden give.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge fru Elisabeth Arnold: Hvis man nu foreslog fra dansk side, at disse 10 mia. danske kroner, som man skulle bruge på de her to atomkraftblokke, blev anvendt til gasfyrede kraftværker, til energibesparende foranstaltninger, har vi så ikke rent faktisk sikkerhed for, at så er det det, de vil blive anvendt til? Og har vi så ikke rent faktisk sikkerhed for, at så ville udviklingen gå i den retning, som vi gerne ønsker.

Hvorimod, hvis man støtter et projekt med bevilling til 10 mia. kr. til disse to kraftværksblokke, er der jo for det første ingen sikkerhed for, at de ikke bare kører videre med de resterende to blokke på Tjernobyl, og for det andet har vi altså sparket os selv, skudt os selv i foden ved at godkende opførelsen af to nye atomkraftblokke.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Uanset hvilke kontrakter vi indgår med andre lande, vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, har vi ikke anden sikkerhed for, at pengene går til det, de er beregnet til, end at vi har mulighed for opfølgning, diskussion og fortsatte møder med de pågældende kontraktpartnere. Hvis de pågældende instanser og institutioner ikke ønsker eller ikke kan overholde de betingelser, der er sat for udbetaling af pengene, så bliver pengene ikke brugt til det, de er beregnet til. Det er en risiko ved al international bistandspolitik.

Første næstformand (Birte Weiss):

Så er det hr. Kim Behnke som ordfører.

Kim Behnke (FP):

Når man har lyttet til den debat, der har været om Enhedslistens forespørgsel, kan man ikke lade være med at tænke den tanke, at tænk, om det var i et andet lands parlament, der i øjeblikket var en debat om det legitime i den energipolitik, der bliver ført i Danmark. Hvordan ville vi her i Folketinget opfatte det? Dybt krænken- de. Der er sandelig ingen andre lande, der skal bestemme, hvor mange vindmøller vi opfører, hvor mange biogasanlæg vi bygger, hvor mange decentrale kraftvarmeværker.

Men det kunne jo godt være, at der i et andet lands parlament var en diskussion om det hensigtsmæssige i det, og hvor der ville være argumenter for og imod, men vi ville jo føle, at det var dybt krænken- de.

På samme måde kan jeg ikke andet end tænke den tanke, at i det ukrainske parlament må man i disse timer på en eller anden måde føle sig sat ud på en underlig politisk glidebane, sat op af Enhedslisten og godt flankeret af SF, i forhold til den debat, der har været i dag.

For sagen er jo den, at hvis vi starter på bundlinjen og bevæger os opad, er alle i det danske Folketing enige om, at det har været fornuftigt, det har været nødvendigt og det har været dyrt at hjælpe de østeuropæiske lande til at få sikret deres atomkraftværker.

Selv Fremskridtspartiet, som er nok så skeptisk over for en række af de Østprojekter, der er i gang, har fuldt ud givet sin støtte. Helt tilbage til slutningen af 1980'erne, begyndelsen af 1990'erne har vi sagt: Ja, vi skal bruge penge, vi skal bruge teknologi, vi skal bruge mandskab på at hjælpe østeuropæiske lande med at få sikret deres atomkraftværker, fordi vi ved, at en

ulykke kan have meget store konsekvenser, og vi ved, at de systemer, der blev udviklet under det kommunistiske regime, ikke har den sikkerhed, som de systemer, der er udviklet i frie demokratier, har.

Men meget af den hjælp, der er foregået, har jo ikke været særlig meget værd; specielt er den hjælp, der er kanaliseret gennem EU, jo dybt betænkelig. Alle mulige smarte konsulentfirmaer har købt biler og alt muligt andet, afleveret nogle tynde rapporter, som ingen fik noget ud af, og scoret kassen i form af nogle gigantiske honorarer fra EU, hvorimod det samarbejde, der har været mellem Barsebäckværket og Ignalinaværket, på alle punkter har været fremragende. Og man har kunnet stoppe og sige: Sådan skal man gøre det. I stedet for at snakke gjorde de svenske atomkraftmyndigheder det, at de tog teknikere og eksperter fra Barsebäckværket og sendte dem over på Ignalinaværket, og så tog de fat fra en ende af og sagde: Den ventil skal I skifte ud; det rør skal I have sikret, osv. Man kaldte det oven i købet for Barselinasamarbejdet.

Efter at Sverige er blevet medlem af EU, har man jo ladet sig fedte ind under de EU-ordninger, der er, men ikke desto mindre er det værd at nævne, at det selvfølgelig er den måde, man skal gøre det på.

Men kigger vi så på det, som er SF's og i hvert fald Enhedslistens dagsorden i dag, ja, så er det jo udtryk for et urimeligt hovmod. Bevarer, i Danmark har vi jo råd. Der kan vi vedtage i Folketinget, at den danske befolkning skal bruge et sted mellem 1,7 og 2,5 mia. kr. unødigt om året på en politisk bestemt, politisk styret energipolitik.

Det kan vi, fordi vi har et økonomisk overskud, et velfærdsoverskud, så vi kan fejlanvende så stort et beløb. Men den samme situation har befolkningen ikke i de baltiske lande. De har brug for, at hver eneste krone, de har til rådighed, bliver brugt på fremskridt og på nyudvikling og ikke på tilbageskridt og fejlagtige omveje.

Vi er selvfølgelig enige i den kritik, der er af det energifråds, der foregår i de lande, så lad os hjælpe dem med det. Lad os hjælpe dem med at købe nogle Danfoss-termostater; lad os hjælpe dem med at købe nogle fjernvarmerør fra de danske rørkarteller, sådan at de ikke har disse problemer derovre. Men lad være med at komme i dag med danske briller og ud fra en dansk standard sige: I skal lukke jeres kraftværker, og

så skal I i øvrigt bygge nogle forskellige vedvarende energi-systemer. Det har vi ingen som helst adgang til, og vi skal heller ikke gøre det. Det er et urimeligt hovmod, der bliver udvist.

Men kigger vi så på selve det, der er omdrejningspunktet, nemlig kernekraften eller atomkraften, ja, så forstår jeg ikke, jeg forstår simpelt hen ikke, at de mennesker, der er de allermest hidsige, når det gælder advarslerne og skrækscenarierne om, at CO₂ vil få Jorden til at gå under – polerne smelter, og vi drukner alle sammen – fornægter den energiform, der af alle er i stand til at repræsentere den største CO₂-fortrængning. Det forstår jeg simpelt hen ikke.

Derfor er det også sådan, at vi i Fremskridtspartiet naturligvis er tilhængere af, at det lys, der lyser op i det danske Folketing i øjeblikket, er fremstillet på uranstave placeret på Barsebäckværket i Sverige. For bedre er vi danskere jo ikke, end at vi gerne vil have det halve af København forsynet med strøm fra et atomkraftværk, vi vil bare ikke have det liggende i Danmark, og det dobbeltsind er ikke blevet afkræftet i dag.

Derfor skal jeg sige, at de to forslag til vedtagelse, der ligger, kan Fremskridtspartiet naturligvis ikke støtte.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Kim Behnke fremmanede et rædselsscenario, hvor man i andre parlamenter gav sig til at drøfte dansk energipolitik og blande sig i interne danske anliggender.

Jeg kan oplyse hr. Kim Behnke om, at det sandelig allerede er sket, dette forfærdelige. Da vi var med Folketinget i den svenske Rigsdag, fik vi at vide, at man så sandelig diskuterer det problem, som de danske kulkraftværker medfører netop i form af CO₂-forurening og forsurening af svenske søer osv. osv. Og med god rette fra svensk side, fordi det vitterlig er et problem, man påfører dem fra dansk side; selvfølgelig diskuterer de det, det har de lov til, og det bør de da gøre.

Så vil jeg bare oplyse hr. Kim Behnke om, at vindkraften på eldsiden altså er den bedste med hensyn til CO₂. Den går da heldigvis stærkt frem her i Danmark; den kunne man også benytte sig af i Ukraine for eksempel, og det kunne vi også hjælpe dem med. Så den side af sagen er der altså gangbare, brugbare alternativer til, også i forhold til det kulproblem, som vi vitterlig har her i Danmark. Det skal erkendes.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Den økonomiske situation, vi har i Danmark, hvor vi har etableret det, man kalder guldmøller, hvor vi via skattemidler og på anden vis via vores elregning subsidierer vindmøllerne, den økonomiske mulighed har man ikke i de baltiske lande.

Vindmøllerne i Danmark, ja bevares, de kan producere strøm, men de koster altså tre gange så meget som den strøm, der bliver produceret ved billigste energiform.

Jeg kan godt forstå, at svenskerne er bekymrede for den danske energiudvikling, for vi vil gerne købe vandkraft, vi vil gerne købe atomkraft i Sverige. Men det, vi selv kan præsentere, er dansk kulkraft. Det kan jeg godt forstå at svenskerne er bekymrede over.

Men jeg kan ikke forstå, at Enhedslisten kan blive ved med at argumentere for en politik, hvor man fraskriver sig den energiform, der globalt måske er løsningen for at forhindre den globale opvarmning, hvis man tror på CO₂-religionen, den energiform, som er i stand til at fremstille strøm uden nogen former for luftforurening.

Når først man har forurennet luften, er det ikke til at samle sammen igen. Men nogle tønder med nogle udbrændte uranstave kan vi stille et sted, og så kan vi alle sammen holde øje med, at der ikke er nogen, der løber med dem. Det er der da langt mere fremtid i, end at vi har ødelagt vores atmosfære for vores efterkommere.

Jann Sjursen (KRF):

Lad mig indlede med at fastslå, at Kristeligt Folkeparti helt klart er imod a-kraft, og vi så også meget gerne, at a-kraften globalt set blev afviklet. Derfor vil vi da selvfølgelig som alle andre i salen her i dag gerne have lukket Tjernobyloværket – hellere i dag end i morgen. Og vi ville også gerne have, at man ikke opførte nye blokke til erstatning af den blok, som nu er ved at blive lukket.

Men jeg synes, det er vigtigt at sige, at det afgør vi jo ikke her i Folketinget alene. Det har ordførere også været inde på her i debatten i dag. Det kræver i virkeligheden for Ukraines vedkommende, at man får mulighed for – her tænker jeg også økonomisk – at satse på andre og mere alternative energikilder. De muligheder har de ikke i dag, hvilket bl.a. skyldes – og deri har Enhedslisten selvfølgelig et point også i

forhold til den forespørgselsdebat, de har rejst i dag – at EU ikke i langt højere grad ønsker at arbejde for, at Ukraine får mulighed for helt at satse på andre energikilder end netop atomkraften.

Men som sagt, vi bestemmer ikke i Danmark, hvordan Ukraines energipolitik skal være. Vi bestemmer heller ikke alene, hvordan den Europæiske Unions politik skal være i forhold til Ukraine på det her punkt, og derfor mener jeg sådan set, at den redegørelse, som regeringens ministre i dag er kommet med, er et meget godt udtryk for et afbalanceret synspunkt hen imod at få lukket den blok i Tjernoby, der er på vej til at blive lukket, og også, at man så sikrer, nu da der bliver bygget på nye blokke, at det bliver med så god teknologi som overhovedet muligt, så vi ikke får skabt flere usikre værker i Central- og Østeuropa.

Det er en vanskelig debat på mange måder, synes jeg, for jeg er fuldt ud enig med Enhedslisten i, at det, der bliver gjort fra EU's side, ikke er nok, og derfor vil jeg da også opfordre regeringen til at knytte så mange bestræbelser som overhovedet muligt til at få andre lande med på Danmarks vogn i den her sammenhæng. Det synes jeg er det vigtigste at få sagt her i debatten i dag.

Jeg tror, hr. Keld Albrechtsen indledningsvis også var inde på spørgsmålet om forholdet mellem Barsebäck og nogle af de usikre kernekraftværker i Central- og Østeuropa, og sådan som jeg hørte hr. Keld Albrechtsen, plæderede han for, at Danmark kunne være lige så optaget af at få lukket de usikre blokke i Central- og Østeuropa, som vi har været i forhold til at få lukket Barsebäck, og heri er jeg 100 pct. enig.

Jeg synes da, man godt kan sige, at det er lidt paradoksalt, at det sådan umiddelbart betragtet og set udefra kunne se ud, som om Danmark er mere optaget af at få lukket Barsebäck, end vi er i forhold til at få lukket Ignalina, Sosnovyj Bor og de andre usikre kernekraftværker, også i vores umiddelbare nærområde. Der vil jeg da godt plædere for, at vi i langt højere grad sætter fokus på de usikre værker i Central- og Østeuropa, som efter min mening, selv om jeg altså gerne vil have afskaffet alle atomkraftværker, udgør en langt, langt, langt større trussel mod Danmark, end netop Barsebäck gør. Der synes jeg måske ikke regeringens indsats helt står mål med de proportioner, der må være i den debat, men Barsebäck ligger selvfølgelig også lige i nærheden, og derfor kan jeg godt forstå, at man

somme tider vælger at kaste sig over det, men jeg synes ikke, det er det, der sagligt set er det vigtigste at få gjort noget ved af værkerne.

Lad mig sige til sidst, at vi fra Kristeligt Folkepartis side, uanset de positive intentioner både bag Enhedslistens forslag og bag SF's forslag til vedtagelse, som vi da langt hen ad vejen kan følge, ikke kan støtte nogen af de to fremsatte forslag til vedtagelse.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Jeg vil – ja, jeg ved ikke rigtigt, om jeg har lyst til at kvittere for debatten i dag, for jeg synes, at Enhedslistens og SF's ordførere har været meget, meget vildledende i deres indlæg og bemærkninger. Derfor vil mit svar her koncentrere sig om de to ordførere.

Men jeg må lige sige til hr. Jann Sjursen først, at jeg ikke synes, man kan stille sagen sådan op, at det enten er Barsebäck eller de usikre værker i Øst- og Centraleuropa eller Rusland. Det må være begge dele, der er vigtige for regeringen; det er i hvert fald den holdning, regeringen har indtaget.

Så erkender jeg, at når man ser på medierne, kan man jo en gang imellem få opfattelsen af, at tingene er dimensioneret på en bestemt måde, som vi, der er her i Folketinget, og mange andre mennesker godt ved ikke er det rigtige billede af dimensionerne.

Således vil jeg da også gerne lige korrigere fru Pernille Frahm – som jeg desværre ikke kan se i salen lige nu – der siger, at hele topmødet blev brugt til at diskutere toldfrit salg.

Det kan godt være, at fru Pernille Frahm får det indtryk, når hun læser aviserne. Men så kan jeg sige, at det absolut ikke er tilfældet. Det er en meget lille del af topmødet, der drejer sig om det. Men ikke desto mindre ser det ud, når man læser aviserne, som om det er hele topmødet. Og det kan man altså ikke klandre politikerne for.

Så vil jeg gerne sige til fru Pernille Frahm: Jeg ved ikke rigtig, om jeg skal kvittere for at blive kaldt »atomminister«, men jeg vil gerne sige til SF, at hvis man har ambitioner om at komme i regering, så kan man godt begynde at øve sig i, at det at være i regering betyder, at man skal træffe nogle beslutninger.

Der har man nemlig ikke friheden til at sidde på sidelinjen og vaske hænder og stille store krav, endda uden at komme med et eneste konkret forslag til, hvordan man skal gennemføre det krav, man stiller.

Jeg har lyttet meget til, hvad fru Pernille Frahm har sagt i dag, og jeg har også hørt den socialdemokratiske ordfører være oppe og spørge fru Pernille Frahm: Hvad er SF's forslag til at få nedlagt alle disse usikre atomkraftværker, som vi alle sammen ønsker nedlagt? Jeg ville ønske, SF ville bidrage til regeringens politik på dette område. Så vil jeg meget gerne lytte til SF.

Der er ikke nogen blind tillid, som fru Pernille Frahm udtrykker det, til EBRD. Fru Pernille Frahm siger endda: efter alt det marmor. Jeg synes, det er noget af det allermest underlødige, jeg har hørt fra SF's ordfører endnu. Hvad skete der efter den sag? Bl.a. Danmark og jeg selv tog fat, og der blev skiftet direktør ud, og der blev lavet fuldstændigt om på finansieringen af administrationen af EBRD. EBRD er jo os, det er ejerne, bl.a. Danmark og en lang række andre lande, som har bestyrelsesposter og ansvar, og jeg har tillid til, at Danmark varetager sine opgaver i EBRD dag efter dag. Det er det, vi arbejder med, og derfor er det dybt underlødigt at insinuere, at man ikke kan have tillid til det arbejde, der foregår i Østbanken.

Nu har jeg brugt næsten hele min taletid. Jeg håber, der igen bliver mulighed for at svare. Men jeg vil lige sige om de citater, der i øvrigt er fremkommet fra hr. Keld Albrechtsen, der mistænkeliggør eller misbruger EIB's undersøgelse, at EIB's undersøgelse er af økonomisk art; det er ikke selve atomsikkerhedsniveauet, EIB beskæftiger sig med. EIB er rådgiver for Kommissionen i forhold til Euratomloven, og derfor laver EIB nogle kalkuler på nogle analyser af den økonomiske rentabilitet og sikkerheden for pengene, men tager ikke stilling til selve sikkerhedsaspektet i atomreaktorerne.

Det gør Beredskabsstyrelsen derimod i Danmark, og Beredskabsstyrelsen har meddelt på forespørgsel, at alt tyder på, at de opfylder de vestlige standarder, hvis det projekt, der er på tale, bliver realiseret.

Det samme gælder Stone and Webster, som er blevet trukket frem nogle gange. Det er modelkørsler baseret på vurderinger af energibehov og økonomi. Det er modelkørsler på, hvorvidt det er en rentabel investering i forhold til alternative investeringer i energiforsyningen, det drejer sig om. Igen ikke et spørgsmål om, hvorvidt sikkerheden i atomreaktorerne er tilfredsstillende. Danmark og den danske regering vil selvfølgelig undersøge og vurdere alle de oplysninger, der er behov for.

Det, hr. Keld Albrechtsen har citeret den ukrainske præsident for at skrive til den engelske premierminister Blair, er jo ikke noget, der er blevet bekræftet nogen steder; det ved hr. Keld Albrechtsen godt. Jeg vil anbefale hr. Keld Albrechtsen ikke at bygge alle sine vurderinger og beslutninger alene på, hvad der står i aviser, men også tage hensyn til de svar, der gives fra ministerierne på de spørgsmål, hr. Keld Albrechtsen stiller. Og dér har hr. Keld Albrechtsen fået svaret, at det, hr. Keld Albrechtsen siger, ikke har kunnet bekræftes.

Så samlet set må jeg sige, jeg er dybt skuffet over niveauet i debatten fra Enhedslisten og SF. Jeg vil understrege, at regeringen ikke går ind for atomkraft, at regeringen meget nøje vil vurdere, om de krav og forudsætninger, der er stillet til, at EBRD medvirker, er opfyldt, inden der bliver givet dansk tilsgang om at medvirke.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu har Enhedslisten jo ikke regeringsambitioner, så jeg kan ikke svare på den del af ministerens bemærkninger, men jeg skal blot sige, at jeg ikke har sagt, at EIB har udtalt sig om sikkerheden. Jeg har henvist til, at EIB's rapport konkluderer, at Ukraine ikke har brug for større elektricitetskapacitet, og at man ignorerer alternativerne vedrørende energibesparelser. Det er det, jeg har sagt, og det er jo korrekt; dér er ingen vildledning.

Jeg har heller ikke vildledt med hensyn til brevet fra Ukraines præsident. Det er jo optrykt i den britiske avis The Guardian i ordret citat. Ministeren vil vel ikke bestride dette ordrette citat, som er bragt i The Guardian. Det er naturligvis teksten, sådan som den foreligger.

Så har ministeren fået at vide, at det ikke har kunnet bekræftes. Nej, for man vil ikke udlevere brevet, som man siger er hemmeligt. Jeg synes ærlig talt, ministeren skulle trække sine beskyldninger om, at vi vildleder, tilbage, eller i det mindste komme op og dokumentere, på hvilke punkter det skulle være, at vi har vildledt i den her debat.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Hr. Keld Albrechtsen stiller et spørgsmål med henvisning til artiklen fra The Guardian, og derfor er der udarbejdet et svar, og af det svar fremgår følgende:

Der foreligger indikationer på, at Ukraine på det pågældende tidspunkt – underforstået bre-

vets afsendelse – skulle have sonderet mulighederne for støtte til et ikkenukleært kraftværk. Men det handlede om ekstra og ikke alternativ støtte som led i en midlertidig overgangsløsning.

Samlet set er jeg stadig væk skuffet over debatten, fordi der har været alt for megen vildledning i forhold til det, der er realiteterne i sagen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må jo så til gengæld sige, at jeg altså også er skuffet over, at ministeren nu kommer op og gentager en beskyldning om vildledning, på trods af at jeg lige har stået og tilbagevist ministerens påstand og henvist nøjagtig til, hvorfra vi har vores oplysninger.

Jeg vil godt spørge, om ministeren virkelig vil fastholde, at et brev, som The Guardian har i hænde, og som de citerer på avisens side fuldstændig ordret i citatetegn, sandsynligvis slet ikke eksisterer. Ministeren har svaret mig skriftligt, at det ikke kan bekræftes. Men i realiteternes verden kan man vel ikke opretholde den påstand. Hvis ministeren gør det, så vil jeg i hvert fald forbeholde mig, at vi får en diskussion om, hvem det er, der vildleder i den her debat.

Pernille Blach Hansen (S):

Jeg skal bare meddele, at Socialdemokratiet ikke kan støtte SF's forslag til vedtagelse, og vi kan heller ikke støtte Enhedslistens forslag til vedtagelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 44 af Keld Albrechtsen (EL) (se foran) forkastedes, idet 13 (SF og EL) stemte for, 92 (S, V, KF, DF, CD, RV, FP og KRF) imod.

Forslag til vedtagelse nr. V 45 af Pernille Frahm (SF) (se foran) forkastedes, idet 13 (SF og EL) stemte for, 86 (S, V, KF, DF, CD, RV, FP og KRF) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 56: Forslag til lov om ændring af lov om beskatning ved dødsfald (dødsboskatteoven). (Successionsadgang til fonde og foreninger m.v. med almenvelgørende formål).

Af Sonja Albrink (CD) m.fl.

(Fremsat 22/10 98).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Første næstformand (Birte Weiss):

Skatteministeren har ordet, hvis han er til stede?

Det er han nu. Nu indtager skatteministeren talerstolen.

Skatteministeren (Ole Stavad):

Jeg beklager.

Lad mig med det samme understrege, at jeg har stor respekt for den samfundsgavnige indsats, som de almenvelgørende foreninger yder. Derfor har jeg som udgangspunkt også sympati for de tanker, der ligger bag CD's forslag. Det er imidlertid også mit job som skatteminister at se de skattemæssige regler i en større sammenhæng.

Jeg vil gerne slå fast, at beskatningen af almenvelgørende foreninger ikke er skærpet; tværtimod er beskatningen så lempelig, som det er muligt. Foreninger betaler ikke skat, de betaler heller ikke afgift ved arv. Det har regeringen ingen planer om at ændre.

Essensen af dette lovforslag kan i virkeligheden sammenfattes i ét spørgsmål: Er det en god idé, at man kan testamentere penge, som skal betales i skat, til en almenvelgørende forening?

Det var en upågtet og utilsigtet mulighed efter tidligere regler. Det var en følge af en generel lovgivning, der havde og stadig har et helt andet formål, nemlig at lette generationsskiftet.

Reglerne gør det muligt at udskyde beskatningen, når en erhvervsvirksomhed overdrages til næste generation. Til gengæld overtager næste generation den udskudte skat. Der er altså tale om, at skattebetalingen udskydes, ikke om, at staten giver afkald på skatten.

Hvis en almenvelgørende forening har overtaget den udskudte skat, bliver der imidlertid reelt tale om et skatteafkald, fordi foreningen ikke betaler skat. Hertil kommer, at det set i

forhold til de almennyttige foreninger var helt tilfældigt, hvornår man kunne testamentere sin skyldige skat til en almennyttig forening, og hvornår skatten skulle betales på sædvanlig vis.

CD's forslag er at gennemføre dette tilfældige regelsæt for de almennyttige foreninger og hermed opretholde reglerne for dem, de aldrig har været tiltænkt, og ikke som skatteudskydelse, men som en ret tilfældig skatteeftergivelse.

Må jeg opholde mig lidt ved tilfældighederne i virkningen, hvis vi vedtager CD's forslag: Arver en almennyttig forening f.eks. en fast ejendom, er der i sagens natur ingen beskatning, såfremt arvelader ville være skattefri af en fortjeneste ved salg.

Er der derimod tale om en erhvervs ejendom, der er anvendt i afdødes virksomhed, opstår en del af de tilfældige virkninger. Er der tale om en afskrivningsberettiget ejendom, kan man testamentere sin skattebesparelse, som man har opnået ved at foretage de store afskrivninger. Man kan også testamentere den skat, man skulle betale af værdiforøgelsen ifølge ejendomsavancebeskatningsloven. Er der derimod tale om en udlejningsejendom med boliger, skal skatten af værdiforøgelsen betales af boet, når ejendommen overdrages.

Tilsvarende tilfældighed vil forslaget medføre, såfremt det testamenterede beløb består af børsnoterede aktier. Her ville den udskudte skat af de første 113.300 kr. i 1999 skulle betales af dødsboet. Om der skal betales skat af resten, afhænger af, om den testamenterede aktiepost udgør mindst 1 pct. af den samlede aktiekapital.

Er det tilfældet, kan man forære den skat, man skulle have betalt, til en almennyttig organisation. Udgør den testamenterede aktiepost derimod ikke mindst 1 pct. af den samlede aktiekapital, skal der betales normal skat af aktiefortjenesten.

Overordnet disse i denne sammenhæng tilfældige regler gælder dog, at dødsboer med aktiver på op til 1,3 mio. kr. eller nettoformuer på op til ca. 1 mio. kr. er skattefri. Herudover skal der i sagens natur være en skattepligtig fortjeneste på de aktier, som foreningen arver.

Alle disse regler giver god mening i relation til generationsskifte, men virker tilfældigt i relation til almenvelgørende foreningers modtagelse af arv.

Dertil kommer, at forslaget også vil påvirke fordelingen af dødsboets aktiver mellem arvinger. Er der flere arvinger til et bo, og er en al-